

**Laaja hyvinvointi- ja
turvallisuuuskertomus 2022-25**

Sisällysluettelo

1	Johdanto	2
2	VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS	4
	Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi sekä hyvinvointitiedon ja tehtyjen toimenpiteiden arviointi	6
2.1	TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA.....	8
2.2	LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET	15
2.3	NUORET JA NUORET AIKUISET	24
2.4	TYÖIKÄISET	32
2.5	IKÄIHMISET	43
2.6	KAIKKI IKÄRYHMÄT	47
2.7	YHTEENVETO INDIKAATTOREISTA	61
2.8	VALTUUSTOKAUDEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN 2022–2025 TOTEUMA	63
3	HYVINVOINTISUUNNITELMA 2026-2029	64
4	Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat	64
5	Ohje indikaattorikuvien tulkintaan.....	66

Julkaisun toteutus: Hyvinvointityöryhmä, hyte-koordinaattori Janne Jylkkä.

Etusivun kuva: Christer Ådahl

1 Johdanto

Terveysthuoltolain 12 §:n mukaan kunnan on seurattava asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus. Hyvinvointikertomus ohjaa kunnan hyvinvointipolitiikkaa. Kemin kaupungin [laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma vuosille 2022–2025](#) on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 3.10.2022 § 77.

Laaja hyvinvointikertomus sisältää valtuustokauden 2021–2025 hyvinvointisuunnitelman raportoinnin. Käsillä olevassa hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksessa käsitellään väestön hyvinvoinnin kehitystä viime vuosina. Hyvinvointia on tarkasteltu seuraavista näkökulmista:

Käsillä olevassa hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksessa käsitellään väestön hyvinvoinnin kehitystä viime vuosina. Hyvinvointia on tarkasteltu seuraavista näkökulmista:

1. talous ja elinvoima
2. lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet
3. nuoret ja nuoret aikuiset
4. työikäiset
5. ikäihmiset
6. kaikki ikäryhmät.

Tarkastelu perustuu sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoreihin. Sähköinen hyvinvointikertomus ottaa tiedot Sotkanet.fi -palvelusta, jossa uusimmat tiedot vaihtelevat tiedonkeruuajoista ja niiden julkaisusta riippuen 2022-24. Kemin kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksen indikaattorit perustuvat edeltävän valtuustokauden 2017–2021 pohjalta hyvinvointisuunnitelmassa valittuihin ja määriteltyihin mittareihin jotka kytkeytyvät myös 2022 hyväksyttyyn kaupunkistrategiaan. Indikaattoreiden valinnassa on hyödynnetty lisäksi Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman toimeenpanosuunnitelmaa 2020–2025. Indikaattoreiksi on lisätty myös kunnille suunnitellun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosan eli HYTE-kertoimen tulosindikaattorit.

Toinen osa aloittaa uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman vuosille 2026-29, joka käsitellään erikseen uuden valtuuston aloitettua toimikautensa.

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat: (viranhaltijat, luottamushenkilöt, työryhmät)

Hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus on laadittu hyvinvointitoimialalla. Varsinaisen valmistelutyön on tehnyt HYTE-koordinaattori Janne Jylkkä. Hyvinvointikertomuksen valmisteluun on osallistunut poikkihallinnollisesti palveluista vastaavia henkilöitä sekä hyvinvointityöryhmä. Hyvinvointityöryhmä on nimetty kaupungin hallituksen toimesta vuonna 2021. Hyvinvointityöryhmä on toiminut myös ehkäisevän päihdetyön toimielimenä.

Hyvinvointityöryhmän kokoonpano:

hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala, puheenjohtaja

HYTE-koordinaattori Janne Jylkkä, sihteeri

ympäristöjohtaja Mika Grönvall

työllisyyspäällikkö Riitta Hakala

vapaa-aikapäällikkö Marke Rautiala

Tilapalvelupäällikkö Virpi Mäki-Iso

nuorisosihteeri Tanja Paaso-Rantala

hyvinvointilautakunnan edustaja Marja-Leena Laitinen

Lapin hyvinvointialueen edustajana vastuuyksikköjohtaja Niina Matinlassi

Kemin kaupunginhallituksen edustajina Kalle Huusko ja Albana Mustafi

Lapin ammattikorkeakoulun osaamispäällikkö Hannele Kauppila

Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappian koulutuspäällikkö Johanna Antinoja

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN RAPORTOINTI VALTUUSTOKAUDELLA 2021-2025

Valtuustokausi 2021-2025

2 VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS

Päättävä valtuustokausi 2021-2025 on ollut monella tapaa poikkeuksellinen. Elinvoiman osalta paikkakunnalla on tapahtunut suuria muutoksia Stora Enson sellu- ja paperitehtaan loppumisen ja Metsä Fibren sellutehdasinvestoinnin myötä. Valtakunnallisesti on toteutettu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun uudelleen organisointi sekä päätökset siirtää Länsi-Pohjan keskussairaalan päivystystoiminta Lapin Hyvinvointialueelle.

Maailmanlaajuiset vaikutukset koronapandemiasta ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan 2022 ovat vaikutuksiltaan olleet laaja-alaisia ja kohdentuneet monin tavoin myös kemiläisten hyvinvointiin.

Hyvinvointi on laaja käsite, joka kattaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden kokonaisuuden. Hyvinvointiin liittyy useita tekijöitä, kuten:

Fyysinen hyvinvointi: Terveys, liikunta, ravitsemus ja riittävä uni ovat keskeisiä tekijöitä. Fyysinen hyvinvointi auttaa kehoa toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla ja parantaa elämänlaatua.

Psyykkinen hyvinvointi: käsittää mielen hyvinvoinnin, eli tunteiden hallinnan, stressinhallinnan ja elämänhallinnan. Psyykkinen hyvinvointi näkyy esimerkiksi kyvyssä käsitellä vaikeita tilanteita ja nauttia elämästään.

Sosiaalinen hyvinvointi: Hyvinvointi liittyy myös ihmissuhteisiin ja siihen, kuinka ihminen kokee olevansa osa yhteisöä. Hyvät suhteet perheeseen, ystäviin ja työyhteisöön tukevat kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Hyvinvointi on yksilöllinen kokemus, ja se voi muuttua elämäntilanteiden mukaan. Hyvinvointi on jatkuva prosessi, jossa on tärkeää huolehtia eri osa-alueista tasapainoisesti.

Kaupungin rooli ennaltaehkäisevän hyvinvointityön toteuttajana vahvistui entisestään, kun **sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät vuoden 2023 alusta alkaen Lapin hyvinvointialueen (Lapha) järjestämisvastuulle**. Yhteistyön merkitys on korostunut uudessa tilanteessa, sillä vaikuttava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ edellyttää resurssien suuntaamista tarkoituksenmukaisesti ja tietoon perustuen. Tähän kokonaisuuteen kuuluvat olennaisesti myös esimerkiksi järjestöt, seurakunta, muut viranomaiset ja elinkeinoelämä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa

Ympäristö ja liikenne

Varautuminen, yhdyskuntasuunnittelu, turvalliset kadut ja pyöräreitit, lähiluonto ja rakennusvalvonta, melun ja häiriöiden torjunta ja valvonta, vähittäismyyntien ja ravintoloiden vastuullisuuden tuki, puhdas vesi ja toimiva jätehuolto sekä ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen.

Sivistys, varhaiskasvatus ja koulut

Kirjastojen monipuoliset palvelut, liikunnan lisääminen, terveellinen joukkorukous, kiusaamisen ehkäisy, tukea tarvitsevien tunnistaminen ja ohjaaminen palveluihin.

Hyvinvointialue, järjestöt ja muut toimijat

Yhdyspintatyö, neuvottelut, toimintaedellytysten turvaaminen ja järjestämisestä sopiminen ja tilojen moninaiskäyttö.

12/2024

Lähde: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa THL 12/2024

Yhteistyössä

Hyvinvointi- ja terveysvaikutusten tunnistaminen

Hyvinvointi ja terveys osaksi strategioita

Päätösten vaikutusten ennakoarviointi

Hyvinvointikertomustyö

Vastuuhenkilö(t) ja ryhmät

Yhdyspintatyö alueellisten toimijoiden kanssa

Elinvoima

Yritys-, työllisyys- ja elinkeinopalvelujen mahdollistaminen, työhyvinvoinnin ja työkyvyn edistäminen sekä kotouttaminen.

Liikunta, kulttuuri ja harrastaminen

Harrastusmahdollisuudet ja lähiliikuntapaikat kaikille, kohdennetut palvelut, museot, kansalaisopistot, koulujen ja päiväkotien saavutettavat ja turvalliset pihat.

Osallisuus

Asukkaiden osallistumisen mahdollisuudet, järjestötoiminnan tuki, tilojen moninaiskäyttö, vanhusvammais- ym. neuvostot ja asukasraadit.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (7 §) velvoittaa myös hyvinvointialueita hyvinvointikertomustyöhön, jonka kautta hyvinvoinnin ja terveyden tilaa sekä tehtyjä toimenpiteitä tarkastellaan sosiaali- ja terveyspalveluiden näkökulmasta.

Laki hyvinvointialueesta 14 § edellyttää, että **kuntien ja hyvinvointialueen yleiset neuvottelut pidetään vähintään kerran valtuustokaudessa**. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6–7 § edellyttää, että **hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyötä koskevat neuvottelut pidetään vuosittain**.

Tässä laajassa hyvinvointikertomuksessa tarkastelun painopiste onkin kaupungin nykyisten järjestämisvastuiden mukaisissa kokonaisuuksissa sekä kumppanuuksissa.

Hyvinvointitoimiala vastaa hyvinvointityön koordinoinnista Kemissä, jonne organisaatorakenteessa hyvinvointityön koordinointi on sijoitettu. Valtuustokaudelle siirryttäessä toteutettiin Kemien kaupungin organisaatiouudistus, jossa lautakuntia ja toimialoja tiivistettiin. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on kuitenkin kaikkien toimialojen yhteinen asia.

Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi sekä hyvinvointitiedon ja tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Kemin kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus perustuu sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritietoihin <https://www.hyvinvointikertomus.fi>. Lisäksi tietolähteenä on käytetty Tilastokeskuksen väestötilastoja, StatFin-tilastopalvelun tilastoja, Sotkanet.fi -palvelun tilastoja, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ylläpitämää terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmää (TEAvisari) ja kaupungin omia tilastoja. Kemin vertailukunniksi/-alueiksi on valittu Keminmaa, Tornio, Raahen, Varkaus ja koko maa.

Kemin kaupunki on itse kerännyt hyvinvointitietoa muun muassa hyvinvointikyselyllä 2023, päihdetilannekyselyllä 2024 ja harrastekyselyt peruskouluille 2024 ja 2025.

TEAvisari on kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden edistämässä kuvaava verkkopalvelu osoitteessa <https://teavisari.fi/teavisari/fi/index>. TEA-termillä tarkoitetaan yhteisön terveydenedistämisen aktiivisuutta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää kahden vuoden välein tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA). Tiedonkeruilla selvitetään esimerkiksi toimenpiteitä, resursseja ja poikkeushallinnollisia toimintakäytäntöjä. TEAvisari tarjoaa tukea ja tietoa kunnille ja hyvinvointialueille kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämistoiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Työkalun avulla voi hakea tietoja ja vertailla kunnan tai hyvinvointialueen tilannetta koko maahan kaikkiaan seitsemällä eri toimialalla.

TEAvisarin tiedonkeruut toistuvat säännöllisen syklin mukaan seuraavasti:

Parittomat vuodet

Kevät (huhti-kesäkuu): tietoja kerätään kuntajohdosta ja kulttuurista. Tiedot päivitetään TEAvisariin syksyllä.

Syksy (loka-joulukuu): peruskoulujen tiedonkeruu. Tiedot päivitetään TEAvisariin keväällä.

Parilliset vuodet

Kevät (huhti-kesäkuu): tietoja kerätään liikunnasta ja hyvinvointialueilta. Tiedot päivitetään TEAvisariin syksyllä.

Syksy (loka-joulukuu): tietoja kerätään lukioista ja ammatillisesta perustutkintokoulutuksesta. Tiedot päivitetään TEAvisariin keväällä.

TEAvisaria varten kerätyt tiedot pisteytetään toiminnan laadun mukaan. Kuntien terveydenedistämisenaktiivisuuden tulokset ilmoitetaan työkalussa pistemäärän 0–100 välillä.

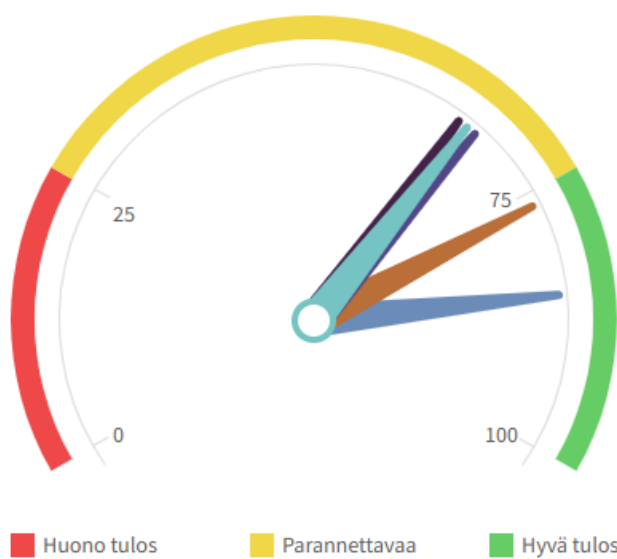
Pistemäärät ilmaistaan myös liikennevaloista tutuilla värikoodeilla graafisissa kuvioissa.

Vihreä tarkoittaa hyvää laatua (pisteet 75-100)

Keltainen tarkoittaa parannettavaa (pisteet 25-74)

Punainen tarkoittaa huonoa laatua (pisteet 0-24)

Kaikki sektorit : Kemi 2024

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Hyvinvointialueet
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 25.02.2025

Pisteet	Kemi	Tornio	Keminmaa	Raahе	Varkaus	Lapin hyvinvointialue	Koko maa
Kaikki sektorit	71	68	61	60	73	66	70
Kuntajohto	85	75	68	64	81	72	83
Perusopetus	76	56	58	63	66	64	64
Lukiokoulutus	65	..	61	..	84	63	67
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	66	66
Liikunta	67	72	55	73	69	59	69
Hyvinvointialueet	..	..	..	..	..	42	59
Kulttuuri	66	75	62	49	68	73	72

Kemissä terveydenedistämisaktiivisuudesta hyvän tuloksen saa kuntajohto ja perusopetus. Muut osa-alueet (kulttuuri, lukiokoulutus ja liikunta) sijoittuvat parannettavaa tasolle vuoden 2024 tulosten mukaan. Kemin terveydenedistämisaktiivisuudesta saamat pisteet 71/100 ovat paremmat kuin vertailukunnissa Torniossa, Keminmaassa ja Raahessa. Terveydenedistämisaktiivisuus on Kemissä parempaa kuin Lapin hyvinvointialueella yleisesti ja hieman parempi kuin koko maassa keskimäärin.

Kemin saamat pisteet ovat pysyneet viime vuosina 70/100 pisteen tasolla, ollen 71/100 vuonna 2024.

Pisteet	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Kaikki sektorit	71	70	70	68	69	66

2.1 TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

Talous

HYTE-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella:

toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista.

kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria)

liikunta (5 yksittäistä indikaattoria)

peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria)

kulttuuri (1 yksittäinen indikaattori)

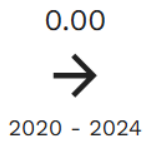
tulosindikaattorit (yksittäistä indikaattoria)

Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

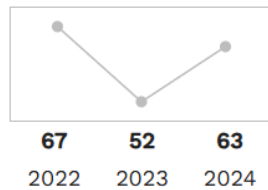

HYTE-kerroin, 0 - 100

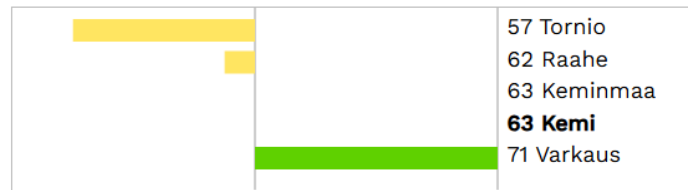
Muutos%

Suunta

Vertailu

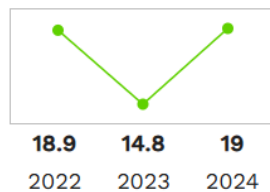

HYTE-kerroin euroa / asukas

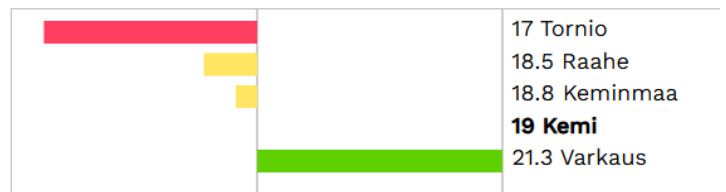
Muutos%

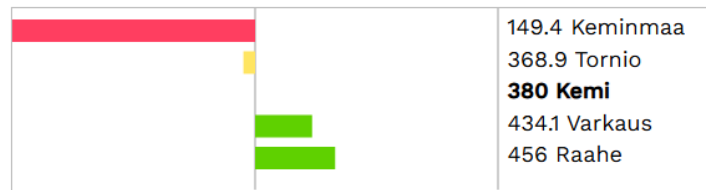
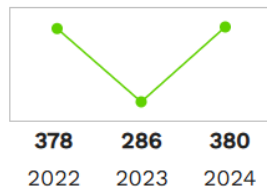
Suunta

Vertailu

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

Kemin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on ollut 19 euroa/ kuntalainen vuotta 2023 lukuun ottamatta. Tällöin kuntajohdon vastaukset puutuivat ja kulttuurin vastauksissa on jäänyt huomioimatta prosenttitaide. Nämä korjattiin vuoden 2024 aikana. Kemi saa HYTE-kertoimesta 63 pistettä ja sen kautta kannustinrahaa 380.000 euroa.

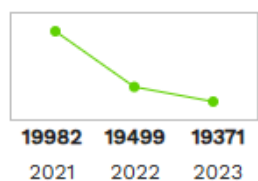
Elinvoima: Väestö

Väestö 31.12.

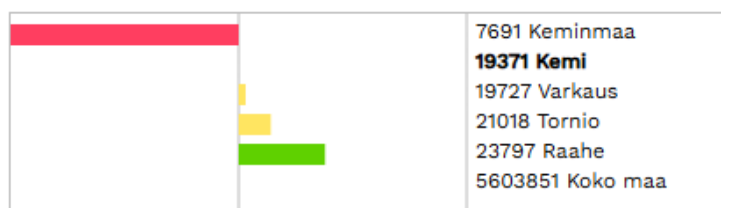
Muutos%

Suunta

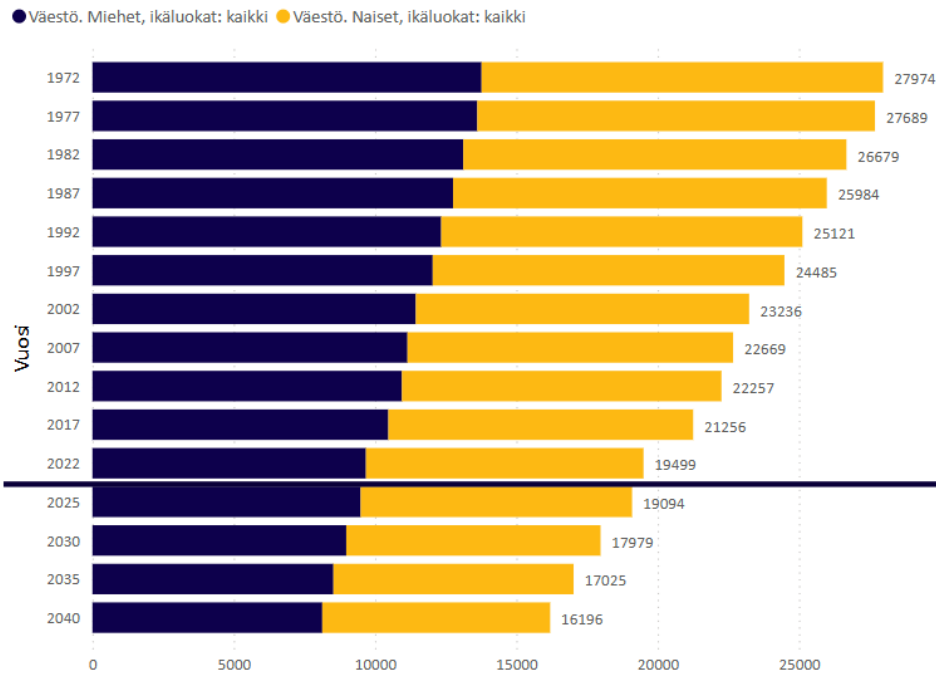
Vertailu

Kemin väkiluku on vähenevä. Väkiluku on ollut korkeimmillaan vuonna 1967, jolloin Kemissä oli lähes 30 000 asukasta. Vuonna 2024 Kemissä oli 19 404 asukasta ja väestö

lisääntyi kuitenkin ensimmäisen kerran vuosiin 33:lla henkilöllä (+0,2%) edellisvuoteen verrattuna.

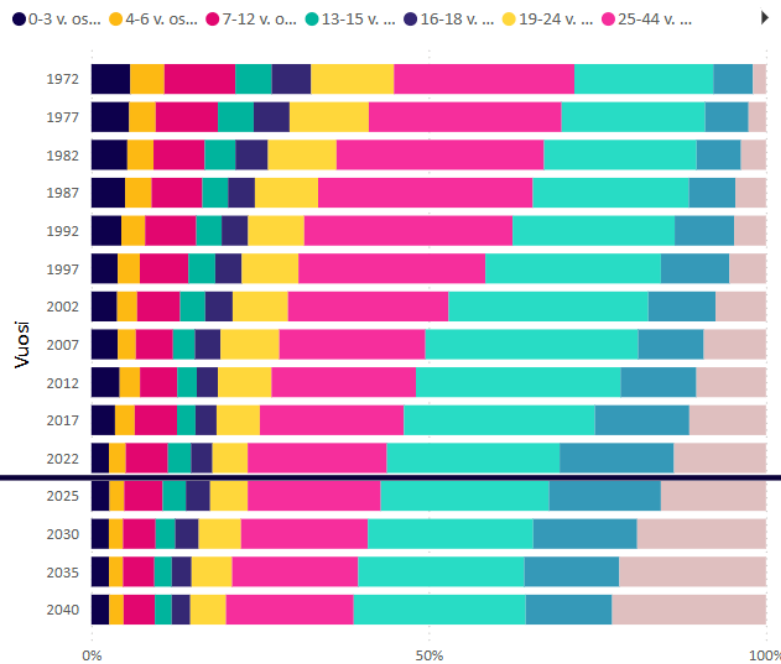
Väestön kehitys ja ennuste sukupuolittain

Lähde: Kuntavirveli. 2022, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.3.2025.

Tilastokeskuksen syksyllä 2024 julkaiseman väestöennusteen mukaan väkiluku jatkaa laskua niin, että Kemissä on enää 16 038 asukasta vuonna 2045.

Väestön kehitys ja ennuste ikäluokittain

Lähde: Kuntavirveli. 2022, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.3.2025.

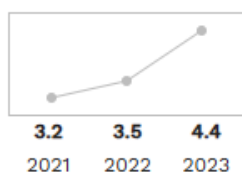
Työikäisten osuus väestöstä lisääntyy: vuonna 2024 Kemin väestöstä 45,1 % oli 25–64-vuotiaita ja vuonna 2045 osuuden ennustetaan olevan 47,6 %. Ikäihmisten osuus väestöstä nousee: vuonna 2024 Kemin väestöstä 30,9 % oli yli 65-vuotiaita, kun vastaava luku oli koko maassa keskimäärin 23,5 %. Vuonna 2045 yli 65-vuotiaiden osuuden ennustetaan olevan Kemissä 33,0 % väestöstä vastaavasti kokomaassa ennustetaan 2045 olevan 25,0 %. Kemissä nuoria ikäluokkia on valtakunnan keskitasoa vähemmän ja ikärakenne painottuu vanhempiin ikäluokkiin enemmän kuin koko maassa keskimäärin (Tilastokeskus, StatFin-tilastopalvelu).

Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä

Muutos%

Suunta

Vertailu

Vuonna 2023 Kemin väestöstä 4,4 % oli ulkomaan kansalaisia. Ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä on Kemissä noususuunnassa. Osuus on Kemissä vertailukuntien korkein mutta pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Kemissä oli vuonna 2023 yhteensä 1164 vieraskielistä asukasta (6,0 % väestöstä). Vieraskielisiksi luetaan muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat. Suomen kielen jälkeen yleisimmät kielet Kemissä ovat Venäjä, Arabia, Ukraina, Somali ja Swahili, sekä suurimpana muut kielet. (Tilastokeskus, StatFin-tilastopalvelu).

Kuva: Janne Jylkkä, ulkokuntosalivälineiden kokeilujakso 27.6.2024.

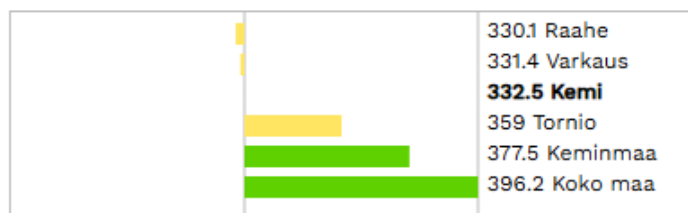
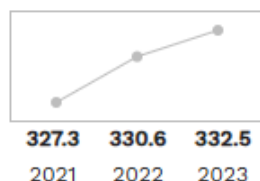
Koulutustasomittain

Muutos%

Suunta

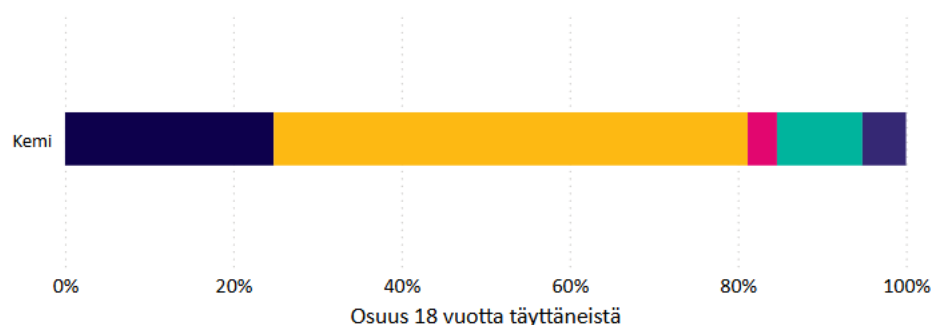
Vertailu

4.00
→
2018 - 2023

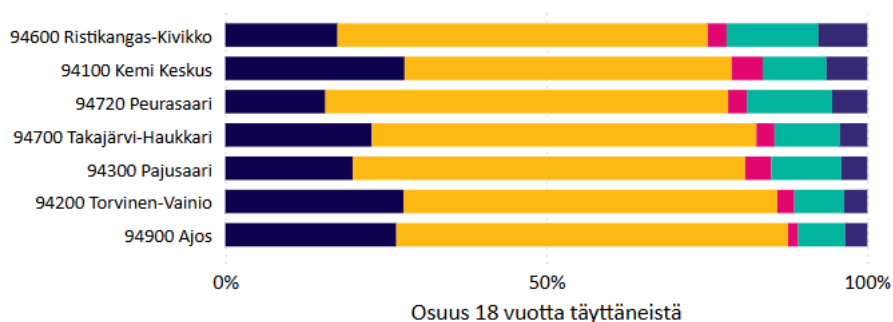
Korkein suoritettu tutkinto kunnittain

● Perusaste ● Ammatillinen ● Ylioppilas ● Alempi korkeak. ● Ylempi korkeak.

Korkein suoritettu tutkinto postinumeroalueittain

● Perusaste ● Ammatillinen ● Ylioppilas ● Alempi korkeak. ● Ylempi korkeak.

Lähde: Kuntavirveli. 2022, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.3.2025.

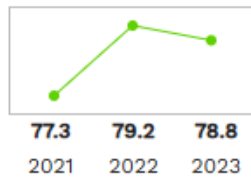
Kemiläisten koulutustaso on noussut 2020-luvulla, ja vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevien määrä on vähentynyt. Koulutustaso on Kemissä kuitenkin muuta maata alhaisempi. Raahessa ja Varkaudessa koulutustasomittain on hieman Kemiä alhaisempi. Väestön koulutustasomittain osoittaa perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräisen pituuden henkeä kohti. Esimerkiksi Kemin koulutustasoluku 332,5 osoittaa, että väestö oli suorittanut keskimäärin 3,325 vuotta koulutusta perusasteen jälkeen.

Demografinen huoltosuhde

Muutos%

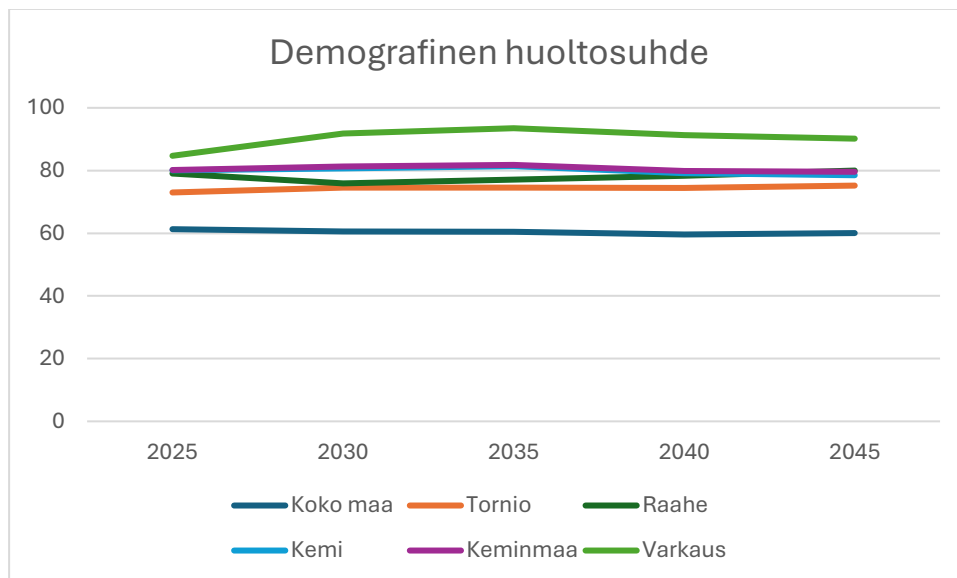
Suunta

Vertailu

Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiaasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiaasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on. Kemissä demografinen huoltosuhde 80,1 % on huomattavasti maan keskiarvoa (61,3 %) korkeampi vuonna 2025. Demografisen huoltosuhteen ennustetaan olevan Kemissä korkeimmillaan vuonna 2035, jolloin huoltosuhde olisi 81,4 %.

Lähde: Sotkanet

Demografisen huoltosuhteen osalta vertailukuntiin nähden Kemi mukailee Keminmaan ja Raahen huoltosuhdetta, mutta on Tornio hieman pienempi, Varkaus on puolestaan ennusteessa 2035 yli 10 % korkeammalla tasolla. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Kemissä yli 65-vuotiaiden määrä jatkaa kasvuaan, mutta lasten ja nuorten määrä puolestaan vähenee. Ennusteen mukaan demografinen huoltosuhde heikkenee hieman vuoteen 2035 asti. Työikäisiä on suhteessa enemmän lapsiin ja lisääntyvässä määrin eläkeikäisiin.

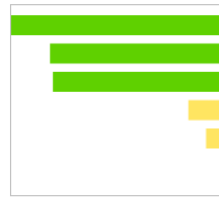
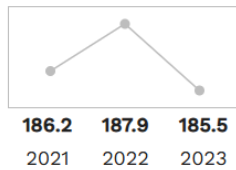
Taloudellinen huoltosuhde

Muutos%

Suunta

Vertailu

1.03
→
2018 - 2023

131.8 Koko maa
141.5 Keminmaa
142.2 Tornio
176 Raahe
180.4 Varkaus
185.5 Kemi

taloudellinen huoltosuhde mittaa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrää suhteessa työllisiin. Taloudellinen huoltosuhde on Kemissä heikompi kuin vertailukunnissa ja koko maassa. Taloudellinen huoltosuhde parani Kemissä vuosikymmenen lopulla noin 10 %.

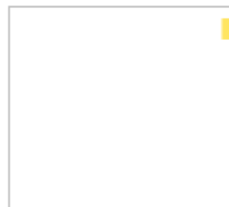
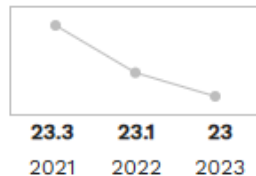
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Muutos%

Suunta

Vertailu

-2.54
→
2018 - 2023

22.6 Keminmaa
22.8 Raahe
23 Kemi
24.5 Varkaus
24.6 Tornio
27.9 Koko maa

Gini-kertoimen laskennassa asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo jaetaan asuntokunnan kulutusyksikköluvulla. Kulutusyksikköluku huomioi sen, että asuntokunnat ovat kooltaan ja rakenteeltaan erikokoisia. Gini-kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja yhden välillä. Gini-kertoimen arvot esitetään usein myös sadalla kerrottuna, jolloin kertoimen maksimi-arvo on 100. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on. Kemi sijoittuu vertailukuntien keskivaiheille ja koko maan arvon alapuolelle.

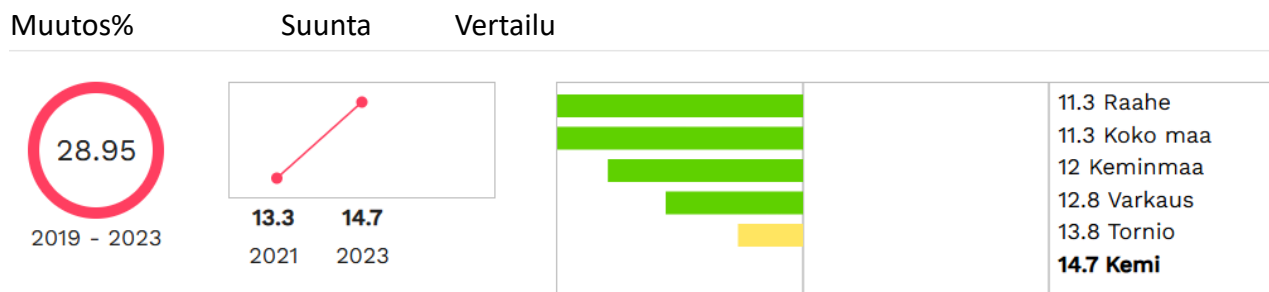

Kuva: Janne Jylkkä, harrastemessut ja Kemi Areenan avajaiset 31.8.2024

2.2 LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

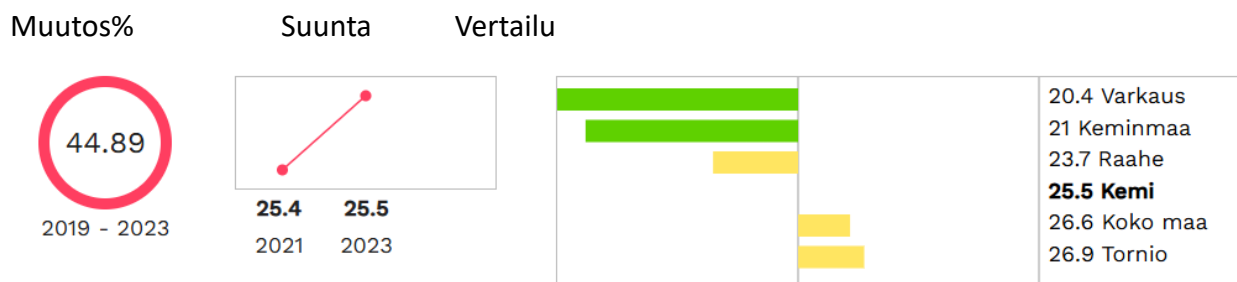
Elämänlaatu ja osallisuus

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista

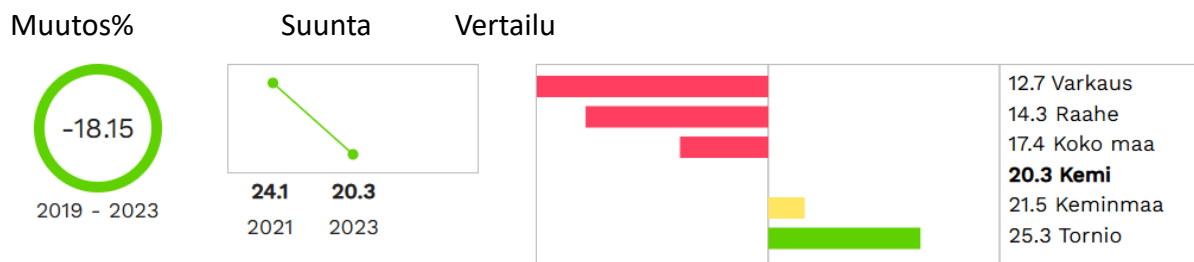
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteuttaa kouluterveyskyselyn joka toinen vuosi. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan 14,7 % kemiläisistä 4. ja 5. luokkien oppilaista kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Osuus on suurempi kuin edellisissä kouluterveyskyselyissä ja suurempi kuin koko maassa keskimäärin ja vertailukunnissa.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kemiläisistä 8.- ja 9.-luokkalaisista nuorista joka neljäs (25,5 %) kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Osuus on noussut vuosien 2019 ja 2021 kouluterveyskyselyjen tuloksista merkittävästi ja on vertailukuntien korkeimpia. Kemissä joka viides 8. ja 9. luokan oppilas on ylipainoinen. Ylipainoisten osuus on suurempi kuin vertailukunnissa ja koko maassa keskimäärin.

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori (Sotkanet/kouluterveyskysely)	2019	2021	2023
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista koko maa	16,9	18,0	17,4
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista Kemi	24,8	24,1	20,3

Taulukossa vihreällä fontilla merkityissä arvoissa muutos edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna on tapahtunut positiiviseen suuntaan

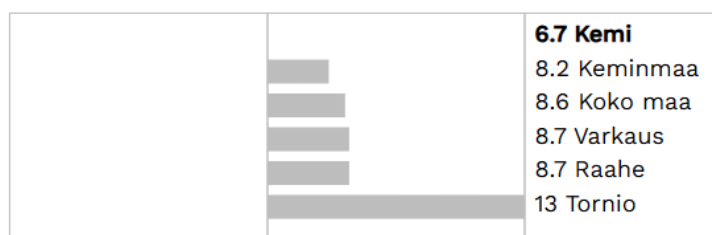
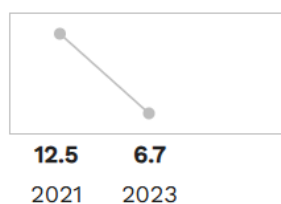
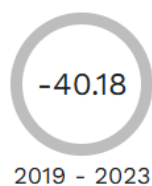
Taulukossa punaisella fontilla merkityissä arvoissa muutos edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna on tapahtunut negatiiviseen suuntaan

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista

Muutos%

Suunta

Vertailu

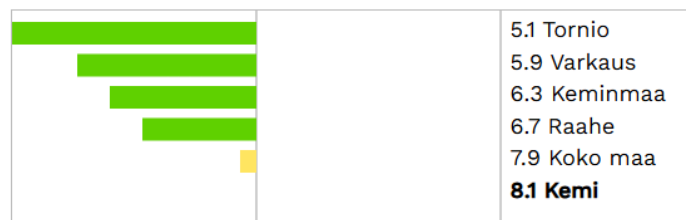
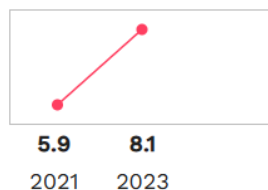
Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan kemiläisistä 4. ja 5. luokkien oppilaista 6,7 % kokee tulleen koulukiusatuksi vähintään kerran viikossa. Koulukiusattujen osuus on puolittunut edellisestä kouluterveyskyselystä. Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tuloksissa Kemi oli vertailukuntien heikoimman arvon saanut sekä sijoittui huonommin kuin koko maa keskimäärin. 2023 kyselyssä Kemi sijoittuu pienimmällä arvolla alle koko maan keskiarvon ja on vertailukuntien paras.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Muutos%

Suunta

Vertailu

Kemiläisistä 8. ja 9. luokan oppilaista 8,1 % kokee tulleen koulukiusatuksi vähintään kerran viikossa. Osuus on vertailukuntien korkein ja 0,2 % suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Kiusaamisen kokeminen on kuitenkin tu

Kemiläisistä 8.- ja 9.-luokkalaisista nuorista 13,2 % on sitä mieltä, että hänellä ei ole yhtään läheistä ystävää. Läheisen ystävän puuttuminen vaivaa useammin poikia kuin tyttöjä. Kemiläisistä 4. ja 5. luokkien oppilaista 1,3 % kokee, että heillä ei ole yhtään hyvää kaveria.

Indikaattori (Sotkanet/kouluterveyskysely)	Koko maa 2019	Koko maa 2021	Koko maa 2023	Kemi 2019	Kemi 2021	Kemi 2023
Ei yhtään hyvää kaveria,	0,9	0,8	0,9	1,5	1,1	1,3
% 4. ja 5. luokan oppilaista						
Ei yhtään läheistä ystävää,	9,1	9,4	10,5	9,1	10,9	13,2
% 8. ja 9. luokan oppilaista						

Taulukossa vihreällä fontilla merkityissä arvoissa muutos edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna on tapahtunut positiiviseen suuntaan
Taulukossa punaisella fontilla merkityissä arvoissa muutos edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna on tapahtunut negatiiviseen suuntaan

Opiskelu, työ ja toimeentulo

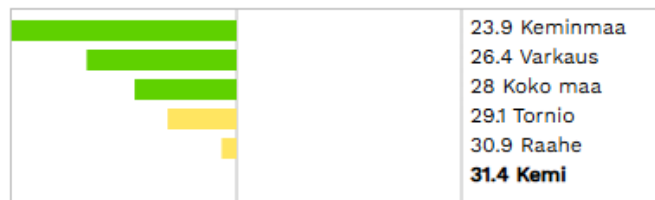
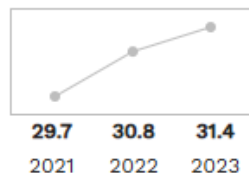
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Muutos%

Suunta

Vertailu

-4.27
→
2018 - 2023

Indikaattori ilmaisee ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuuden prosentteina kaikista lapsiasuntokunnista. Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huoneluukuun (määritelmä vuodesta 1990 lähtien). Kemin tapauksessa joka kolmas lapsiperhe asuu ahtaasti, mikä on merkittävä osuus ja viittaa mahdollisiin haasteisiin asumisolosuhteissa, kuten: tilahtauteen, joka voi vaikuttaa lasten hyvinvointiin ja oppimiseen, asuntotarjonnan tai perheasuntojen koon riittämättömyyteen tai tulotason, jolloin suurempaan asuntoon ei ole varaa.

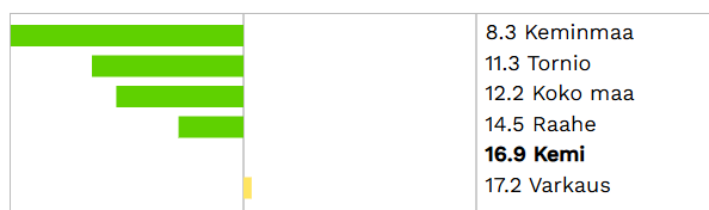
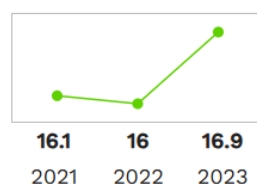
Lasten pienituloisuusaste

Muutos%

Suunta

Vertailu

-7.14
2018 - 2023

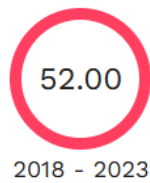

Lasten pienituloisuusasteella tarkoitetaan alle 18-vuotiaita lapsia, jotka asuvat pienituloisissa asuntokunnissa (% ikäryhmästä). Pienituloisiksi on määritelty ne asuntokunnat, joiden ekvivalentti tulo (=kotitalouden tulot jaettuna kotitalouden kulutusyksiköiden eli henkilöiden määrällä) jää pienemmäksi kuin 60 prosenttia kaikkien asuntokuntien mediaanitulosta. Lasten pienituloisuusaste oli Kemissä laskusuunnassa vuoteen 2021 asti, mutta on noussut 2022-2023. Lasten pienituloisuusaste on vertailukuntien toiseksi korkein ennen Varkautta. Lasten pienituloisuusaste oli Kemissä 16,9 % vuonna 2023, kun se oli koko maassa keskimäärin 12,2%.

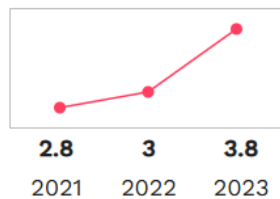
Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

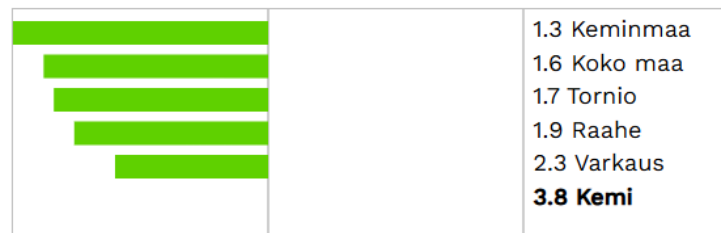
Muutos%

Suunta

Vertailu

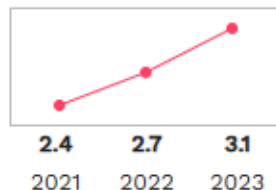
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0–17-vuotiaiden osuus samanikäisestä väestöstä on noussut Kemissä vuodesta 2018 vuoteen 2023. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus on Kemissä selvästi vertailukuntien korkein. Osuus on ollut vertailukuntien korkeimpia myös kahden edellisen laajan hyvinvointikertomuksen mukaan. Suomessa oli vuonna 2023 vain 8 kuntaa, joissa sijoitettujen lasten osuus oli vielä suurempi. Sijoitettujen lasten suuri määrä kertoo lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin vajeista.

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

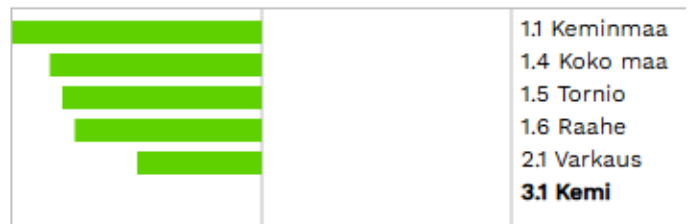
Muutos%

Suunta

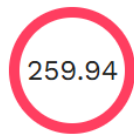
Vertailu

Indikaattori ilmaisee huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleiden 0 - 17-vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Sisältää kiireellisesti sijoitetut, huostaan otetut, sekä tahdonvastaisesti huostaan otetut lapset. Kemin osalta korkeat luvut tarkoittavat, että suhteessa kaupungin alle 18-vuotiaaseen väestöön Kemissä on poikkeuksellisen suuri osuus lapsista ja nuorista ollut huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna. Kemi sijoittuu vertailukuntien ja koko maan vertailussa huonommin. Korkean arvon johdosta on tarvetta palveluiden kehittämiseksi (esim. perheneuvolat, päihdepalvelut, vanhemmuuden tukeminen), resurssien kohdentamiselle ja ennaltaehkäisevän työn vahvistamiselle. Näihin on kehitetty mm. Yhteisövaikuttavuuden mallia ja perhekeskustoimintaa.

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Muutos%

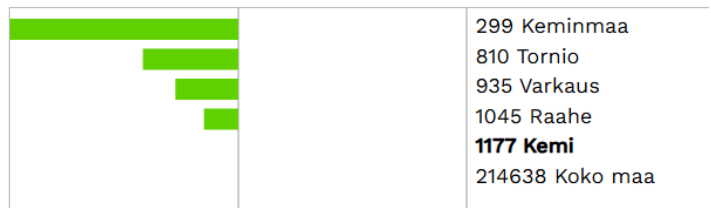
2018 - 2023

Suunta

626 914 1177
2021 2022 2023

Vertailu

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana tehtyjen lastensuojeluilmoitusten lukumäärän. Yhdestä lapsesta on saatettu tehdä useampi ilmoitus, lukumäärissä on mukana kaikki tehdyt ilmoitukset. Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Kemissä lastensuojeluilmoitusten lukumäärä on ollut voimakkaassa kasvussa viime vuodet. Ennakkotieto vuodelta 2024 on 1600 ilmoitusta. Kemissä lastensuojeluilmoituksia tehdään vertailukunnista eniten ja kokomaan keskiarvoa enemmän.

Varhaiskasvatus

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiaista

Muutos%

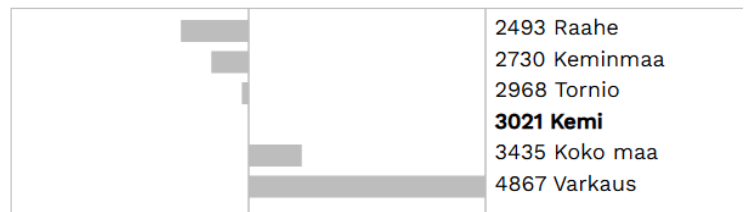
2018 - 2023

Suunta

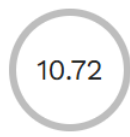
3056 3105 3021
2021 2022 2023

Vertailu

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiaista

Muutos%

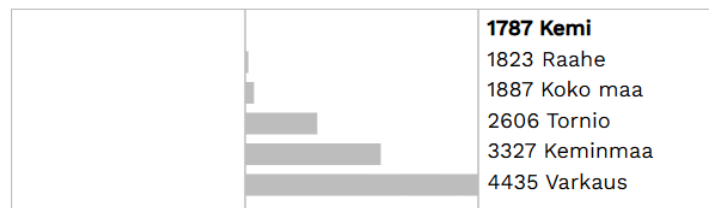
2018 - 2023

Suunta

1638 1585 1787
2021 2022 2023

Vertailu

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käyntejä Kemissä ikäryhmässä 7-18 vuotiaat on ollut vähemmän kuin vertailukunnissa ja koko maassa keskimäärin. Sen sijaan perusterveydenhuollon lastenneuvolan käyntimäärissä Kemi on lähempänä vertailukuntien keskitasoa.

Päihteiden käyttö

THL:n kouluterveyskyselyssä perusopetuksen 8. ja 9. vuosiluokan oppilailta kysytään päihteiden käytöstä. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan 8.- ja 9.-luokkalaisten nuorten tupakointi on kääntynyt Kemissä laskuun, mutta jotain tupakkatuotteita käyttävien määrä on puolestaan noussut, mikä tarkoittaa nuuskan ja sähkösavukkeiden sekä nikotiinipussien käytön lisääntymistä. Kemiläisistä perusopetuksen 8.- ja 9.luokkalaista joka kymmenes (10 %) juo itsensä tosi humalaan kerran kuukaudessa. 8.- ja 9.luokkalaisten nuorten huumekeailut ovat lisääntyneet vuoden 202 kouluterveyskyselyn tuloksiin verrattuna Kemissä ja koko maan pysyessä samoissa lukemissa aiempaan verrattuna. Reilut 41 % nuorista kokee, että Kemissä on helppo hankkia huumeita. Kokomaan osalta näin kokee 52,6 % (Sotkanet/kouluterveyskysely).

Indikaattori (Sotkanet/kouluterveyskysely)	Koko maa 2021	Koko maa 2023	Kemi 2021	Kemi 2023
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista	5,3	5,0	5,2	3,6
Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista	3,8	4,0	4,7	7,4
Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista	7,6	10,7	8,0	12,0
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	8,9	8,8	10,7	10,0
% 8. ja 9. luokan oppilaista				
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran,	8,1	8,0	6,9	8,6
% 8. ja 9. luokan oppilaista				
Omalla paikkakunnalla helppo hankkia huumeita, % 8. ja 9. luokan oppilaista	47,0	52,6	38,8	41,2

Taulukossa vihreällä fontilla merkityissä arvoissa muutos edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna on tapahtunut positiiviseen suuntaan
Taulukossa punaisella fontilla merkityissä arvoissa muutos edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna on tapahtunut negatiiviseen suuntaan

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 5.9.2022 § 61. Lasten hyvinvointia ilmentävät hyvä fyysinen ja psyykinen terveys, terveet elämäntavat ja riittävä perheen ja arkiyhteisöjen tuki. Pääosa lapsista ja nuorista voi hyvin, mutta osalla on havaittavissa hyvinvointia vaarantavien tekijöiden kasaantumista. Lastensuojelun mittareilla mitattuna kemiläiset lapset ja nuoret voivat huonommin kuin Lapissa tai koko maassa keskimäärin. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ohjaa, johtaa ja kehittää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävää työtä.

Päiväkotien liikunnallisuutta on lisätty vuoden 2024 aloittaneen Liikkuva vaka -toiminnan kautta. Pihoille maalattiin virikkeellistä katumaalauksia, jotka innostavat lapsia liikkumaan. Myös Sauvosaaren koulun pihaan tehtiin ulkoilualueen parannus, jossa liikunnallisuutta korostettiin. Päiväkodeissa toimii liikuntavastaavien verkosto sekä liikuntakoordinaattori.

Kouluilla on käytössä hyvinvointi tukevia toimenpiteitä mm , Some turva -palvelu otettu käyttöön kaikissa kouluissa, Häirintäyhdyshenkilöt kaikissa kouluissa, Tukioppilastoiminta laajennettu kaikkiin kouluihin, Lapset puheeksi –malli käytössä, Koulunuorisotyö, Yhteisövaikuttavuuden-malli, osallisuus lisääntynyt demokratia ja ihmisoikeuskasvatuksen myötä, huolesta hyvinvointiin ryhmä kokoontuu 3 kertaa vuodessa, josta tehty TOP3 nostot vanhemmille, hyvänmielen koulu -henkilöstön koulutus Veso-päivillä elokuussa 2024, kirjastolta rauhallisia lukutiloja lukiolaisille. Harrastamisen Suomen mallin mukainen kerho toiminta.

Perhekeskus

Perhekeskus tarkoittaa Kemissä palvelujen kokonaisuutta, joka sisältää lapsille, nuorille ja perheille suunnatut hyvinvointia ja terveyttä sekä kasvua ja kehitystä edistävät sekä varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palvelut. Perhekeskus yhteensovittaa kaupungin, Lapin hyvinvointialueen sekä järjestöjen ja seurakuntien palveluita ja toimintaa. Perhekeskus ei nimestään huolimatta ole fyysinen keskus, vaan eri toimijoiden muodostama kynnyksetön palvelujen verkosto.

Lapsiperheiden avoin kohtaamispaikkatoiminta Perheiden piha käynnistyi osana perhekeskuskokonaisuutta lokakuussa 2021 Pruntsilla. Vuonna 2023 toiminta siirtyi Jukolan kiinteistöön. Toiminnan sisältöjä on suunniteltu yhteistyössä järjestöjen ja seurakunnan kanssa. Avoimen kohtaamispaikan toiminnassa keskeistä on vertaistuellinen toiminta, mutta myös ohjaus ja neuvonta esimerkiksi vanhemmuuden tukeen liittyvissä asioissa on isossa roolissa.

Kemissä toimi 1.9.2021–31.7.2023 välisenä aikana ESR- rahoitteinen Vahvax-hanke. Hankkeen tavoitteena oli mm. toteuttaa sähköinen perhekeskuksen palvelualusta eli koota lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja toiminta yhteiselle alustalle verkkoon. Lapin Hyvinvointialueen aloitettua toiminta siirtyi hyvinvointialueen organisoimaksi. Lappiin perustettiin 4 perhekeskus aluetta ja niille omat koordinaattorit. Kemi kuuluu lounaiseen palvelualueeseen. Varhaista tukea vahvistetaan myös perhekeskuksen sähköistä palveluja kehittämällä. Sähköinen perhekeskus on Kemin nettisivuille avattu vuonna 2024.

Vapaa-aikapalvelut

Lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseen on yksiköillä tarjolla monenlaista palvelua esim. kirjaston satutunnit ja pedagogiset satutunnit, lasten uimakoulut, vauvojen värikylpy, musiikkileikkikoulu ja musiikkiopiston soitinopinnot sekä konsertit. Toimintaa on kehitetty yhteistyössä kuntalaisten kanssa sekä hankkeiden avulla. Kuluneella valtuustokaudella on valmisteltu **uusia toimintamalleja**, joissa mennään sinne missä asiakkaat ovat.

Kemin kirjasto tekee lukutaitotyötä niin lasten kuin aikuisten parissa. Lasten- ja nuorten puolella tehdään kirjavinkkausta ja saatavilla on erilaisia lukudiplomeita. Neuvolaan

toimitetaan lukulistoja ja onpa lahjakirjaakin toimitettu. Uutena toimintamuotona päiväkotikäisten lukutaitotyöhön on perinteisen satutunnin rinnalle tullut pedagoginen satutunti, mikä opettaa lapselle kertomuksen rakennetta.

Varhaiskasvatuksen kanssa:

- Yhteisökortit
- Kirjalaatikot
- Teemakassit
- Tunnetaitokassit
- Eteiskirjasto päiväkodilla, Iltasatukassit
- Satudiplomi
- Satutuokiot ja Pedagogiset satutuokiot
- Kirjojen teemoittelu hyllyihin (esim. tunteet/liikenne/terveys)
- Kirjanäyttelyt ja –nostot
- Lukulemmikit

Kouluyhteistyö:

- Yhteisökortit
- Kirjalaatikot
- Lainattava hahmotyöpaja
- Kirjavinkkaukset
- Kirjaston käytön ja tiedonhaun opetus
- Lukudiplomit 1.-9- lk
- Kirjojen teemoittelu hyllyihin (esim.hevostkirjat, huumori)
- Kirjanäyttelyt ja –nostot
- Lukulemmikit
- S2 eli suomi toisena kielenä kouluyhteistyö (äidinkielenä ei ole suomi, ruotsi tai saame), palvelut kuten muillekin ja lisäksi monikielinen kirjasto

Lastenkulttuurikeskus tukee perheiden kasvatustyötä tarjoamalla matalan kynnyksen taidepajoja ja tapahtumia lapsiperheille. Toiminnassa korostuvat tekeminen, ilo ja luova prosessi. Lastenkulttuurikeskus tarjoaa tilaisuuksia yhdessä toimimiseen, mikä edistää vuorovaikutusta sekä syventää sosiaalisia suhteita. Ohjattu taidetoiminta edistää lasten luovia taitoja, kulttuurikompetenssia ja oppimisen edellytyksiä.

Painopisteenä ovat perheille järjestettävät taidepajat, joihin lapset ja vanhemmat osallistuvat yhdessä. Toiminta on ikäryhmälle kohdennettua ja suunniteltu toimivaksi ilman aiempaa kokemusta taidetoiminnasta. Taidepajoista suosituimpia ovat vauvojen värikympyryhmät, avoin taidetoiminta sekä Lauantaipajat.

Kuka tahansa voi osallistua toimintaan esim. äidit, isät ja lapset sekä mummot tai papat vierailulla olevan lapsenlapsen kanssa. Kohderyhmänä ovat 0–17-vuotiaat. Kemin Lastenkulttuurikeskus on Suomen lastenkulttuuriiton jäsen.

Yhtenä osana lastenkulttuurikeskuksen toimintaa ovat taidemuseon ja historiallisen museon kanssa yhdessä järjestettävät koulujen taidepajavierailut, joissa tutustutaan näyttelyihin ja taiteillaan itse.

Nuorisotyön toiminta alkaa 10-vuotiaista ylöspäin ja nuorisotalojen toiminta on myös alakoululaisille suunnattu. Tarjolla on retkiä ja tapahtumia sekä monenlaista toimintaa eri paikoissa. Myös **Liikennepuisto** on suosittu lapsiperheiden kohde kesäisin. Puisto toimii talvella perhepuistona, jossa voi mm luistella jäädytetyillä ja valaistuilla puistoteillä. Liikenne- ja perhepuistossa järjestetään tapahtumia lapsiperheille.

Kemin taidemuseo järjestää vuosittain Koululaisten kevätnäyttelyn, johon koululaiset, opiskelijat sekä opistolaiset saavat töitensä esille. Museot järjestävät päiväkotiryhmille, koululaisille ja opiskelijoille suunnattuja maksuttomia kullekin ikäryhmälle suunnattuja näyttelyopastuksia ja työpajoja yhdessä Lastenkulttuurikeskuksen kanssa. Museot tarjoavat lapsille myös omatoimisia tutustumisretkiä erilaisten teematehtävien kautta.

Liikenneturvallisuus

Kemin koulujen viidesluokkalaisille järjestetään vuosittain lasten liikennekilpailu, jossa lapset oppivat turvallista liikennekäyttäytymistä. Vuoden 2024 tapahtumaa olivat järjestämässä Kemin kaupungin lisäksi Lapin poliisilaitos, Autoliitto ja Rahtarit. Koronavuosien tauon jälkeen liikennekilpailut on järjestetty vuosittain.

Liikennepuistossa tarjotaan lapsille toimintaa, joka edistää liikenneturvallisuuden tuntemusta jo varhaiskasvatuskäille polkuautojen ajokortin saamisen edellyttämän 'autotokoulun' kautta. Liikenneturvallisuutta käsitellään tarkemmin kappaleessa "Kaikki ikäryhmät".

Harrastekoordinaattori

Vuoden 2024 talousarvioon sisällytettiin **harrastekoordinaattorin** toimen perustaminen. Harrastekoordinaattori aloitti loppuvuodesta 2024 tehtävässä ja pääasiallinen tehtävä on Harrastamisen Suomen mallin mukaisen toiminnan kehittäminen Kemin kouluissa. Tähän liittyy myös vuosittainen harrastuskysely, jolla selvitetään mitä lapset ja nuoret harrastavat tai haluaisivat harrastaa. Kemi kutsuu -strategisen päämäärän mukaisesti harrastekoordinaattori kutsuu kemiläisiä mukaan harrastamaan kaikissa ikäryhmissä.

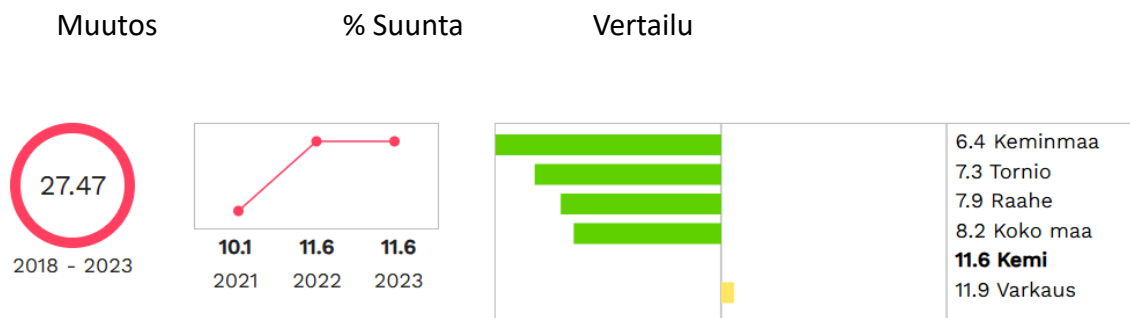
Tapahtumatoimisto järjestää yhteistyössä nuorisotyön kanssa mm. lasten oman Rondelli -festarin kesä-heinäkuun vaihteessa liikennepuistossa. Liikennepuistossa järjestettiin kesä- ja heinäkuun ajan kaksi kertaa viikossa ruokailut koululaisille.

2.3 NUORET JA NUORET AIKUISET

Elämänlaatu ja osallisuus

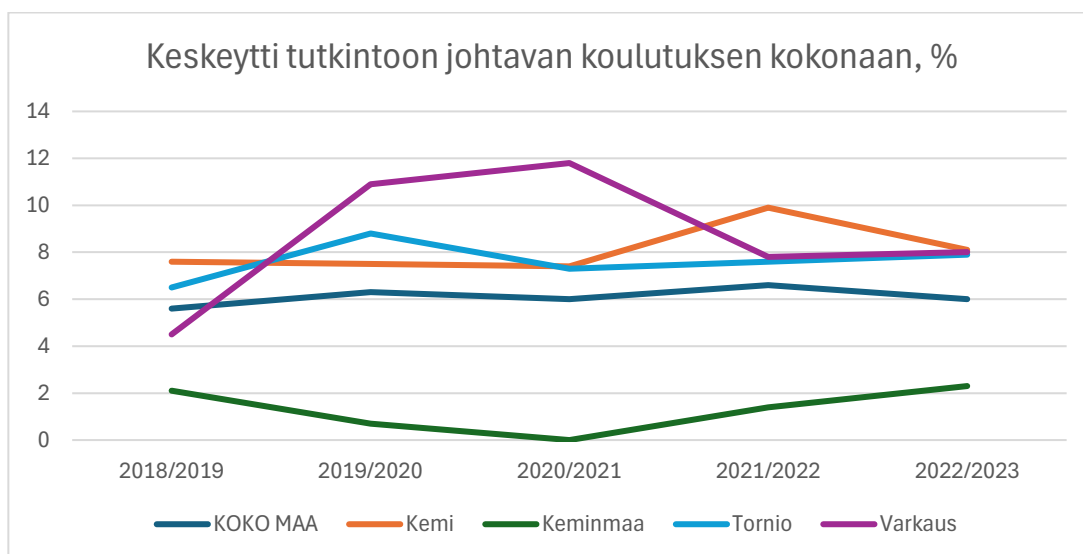
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on vuosikymmen lopun laskun jälkeen kääntynyt nousuun Kemissä. Osuus oli vuonna 2023 suurempi kuin vertailukunnissa Varkautta lukuun ottamatta ja suurempi kuin koko maassa keskimäärin.

Tutkintoon johtavan koulutuksen kokonaan keskeyttäneiden osuus oli Kemissä vertailukuntien korkein lukuvuonna 2022/2023. Kemissä opiskelijoista 8,1 prosenttia keskeytti opinnot eikä jatkanut missään tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Vastaava osuus oli koko maassa keskimäärin 6,0 prosenttia (Tilastokeskus, StatFin-tilastopalvelu). Luku sisältää lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen sekä ammattikorkeakoulu- ja yliopistokoulutuksen. Keminmaan osuus sisältää vain lukiokoulutuksen vuodesta 2016 alkaen, joten se ei ole täysin vertailukelpoinen muiden kuntien kanssa.

Ammattiopisto Lappian opintotoimistosta saatiin tietoja kemiläisten, keminmaalaisten, torniolaisten ja simolaisten opiskelijoiden eroamisista vuosina 2021-24. Eroamisia ei ole rajattu päivämäärätiedoilla ja taulukossa on esitetty maaliskuun 2025 tilanne. Vuonna 2024 aloittaneiden kohdalla eronneiden määrä on pienempi kuin muina vuosina, koska he ovat olleet opiskelijoina vähemmän aikaa kuin aiemmin aloittaneet. Vuosina 2021–2024 aloittaneista opiskelijoista kemiläiset keskeyttivät opinnot Lapiassa useammin kuin muiden kuntien opiskelijat. Vähiten eroamisia oli keminmaalaisilla opiskelijoilla.

Ammattiopisto	2021		2022		2023		2024	
Lappia	Opisk.	%	Opisk.	%	Opisk.	%	Opisk.	%
Aloittaneet kemiläiset,	463		440		435		478	
joista eronnut	157	33,9	156	35,5	123	28,3	86	18,0
Aloittaneet torniolaiset,	526		491		499		519	
joista eronnut	139	26,4	153	31,2	115	23,0	85	16,3
Aloittaneet keminmaalaiset,	156		138		138		169	
joista eronnut	41	28,9	40	17,4	29	19,5	30	11,2
Aloittaneet simolaiset,	45		56		41		57	
joista eronnut	15	33,3	15	26,8	11	26,8	7	23,3
Keskiarvo		29,9		26,8		26,8		12,3

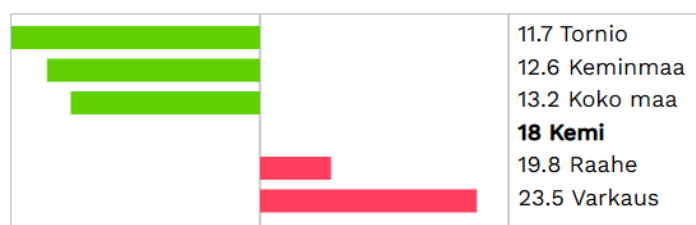
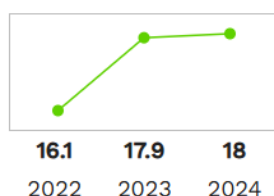
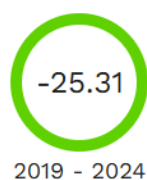
Lähde: Ammattiopisto Lappia

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

Muutos%

Suunta

Vertailu

Nuorisotyöttömien osuus 18–24-vuotiaasta työvoimasta on Kemissä vertailukuntien korkeimpia. Raahessa ja Varkaudessa osuus on vielä suurempi. Nuorisotyöttömien osuus on laskenut Kemissä viime vuoden 2019 jälkeen.

Ohjaamo Kemin toiminta

Kemin kaupunki vakinaisti Ohjaamotoiminnan 1.4.2021 alkaen. Samalla vakinaistettiin kaksi palveluohjaajaa sekä varattiin resurssia koordinointiin. Ohjaamoiden kannustinmalli –rahoituksella palkattiin työhönvalmentaja helmikuussa 2024. Te –palvelut resursoi Ohjaamotyöhön nuorten te –asiantuntijan toukokuussa 2021. Kelan palvelupiste on ollut käytössä kesäkuusta 2021 alkaen. Muut Ohjaamotiimin toimijat ovat resursoineet henkilöstöresurssia vuonna 2021 tehdyn ja vuosittain päivitetyn kumppanussopimuksen mukaisesti.

Meri-Lapin työllisyysalue aloitti toimintansa 1.1.2025. Alue on jaettu pohjoiseen ja eteläiseen palvelualueeseen. Pohjoiseen palvelualueeseen kuuluu Tornio ja Ylitornio ja eteläiseen palvelualueeseen kuuluu Kemi, Simo, Keminmaa ja Tervola.

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023) tuli voimaan 1.1.2025. Lakiin sisältyy pykälä nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelun järjestämisestä. Tällä tarkoitetaan Ohjaamon –toimintaperiaatteiden mukaista toimintaa.

Kemissä toimii Ohjaamo ja toiminta on jo uuden lain mukaista ja sopimuksin vahvistettua. Ohjaamotoiminta sisältyy Meri-Lapin työllisyysalueen järjestämissopimukseen te –palveluiden ja koordinoinnin osalta ja muiden toimijoiden osallistumisesta on sovittu kumppanussopimuksessa.

Valtakunnalliset suositukset nuorten työllistämistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle ja Ohjaamo -brändille julkaistiin alkuvuodesta 2025. Kemin kaupungin ohjaamokoordinaattori on ollut työryhmässä mukana koordinaattoreiden edustajana. Työryhmä koostui eri ministeriöiden, nuorisotyön, te –alueiden sekä Keha –keskuksen asiantuntijoista.

Ohjaamo Kemi –toimintamalli on monialainen, eri viranomaisten ja muiden toimijoiden tehtävät yhteensovittava ja toimintaympäristön muutoksiin mukautuva palvelumalli, jossa nuori saa tarvitsemansa palvelut yhdestä toimipisteestä. Eri toimijoiden hankkimat ja järjestämät palvelut ovat näin ollen helposti saatavilla, jopa saman katon alla. Asiakasohjaukseen eri toimijoiden välillä on luotu vaikuttava toimintamalli, eri toimijoiden roolit kuvattu ja asiakasprosessi mallinnettu. Keskiössä on nuori, jonka tulee saada tarvitsemansa palvelut nopeasti ja joustavasti. Pyritään turvaamaan mahdollisuus kasvokkain tapahtuvaan asiointiin kaikissa tilanteissa. Nuorten palautetta toiminnasta kerätään säännöllisesti.

Ohjaamolla työskentelee kokoaikaisesti Kemin kaupungin työllisyyspalveluiden työhönvalmentaja, Meri-Lapin työllisyysalueen nuorten asiantuntijoista kolme työskentelee Ohjaamolla kokoaikaisesti ja yksi tapaa nuoria siellä sovitusti. Kelan etäpalvelupiste on käytettävissä lukujärjestyksen mukaan. Sosiaaliohjaaja on tavattavissa kerran viikossa, vuoden 2025 alusta myös etsivä nuorisotyö. Lappian

opinto-ohjaajat ovat tavattavissa kahtena päivänä viikossa. TYP- ja aktivointityö on keskitetty hyvinvointialueella tietyille työntekijöille. Myös Pointin palvelut esim. työnvälityksen, oppisopimustoimiston ja Merivan asiantuntijat ovat myös nuorten käytössä. Lisäksi Ohjaamotiimiin kuuluu Lappia, Pointin työnetsijä, International Pointti, NAL ja etsivä nuorisotyö. Riippuvuuksien hoidon, mielenterveyspalveluiden sekä jälkihuollon työntekijät kutsutaan myös aina Ohjaamotiimin tapaamisiin. Palveluntuottajista Meriva, joka järjestää nuorten työpajatoimintaa on myös mukana.

Ohjaamo tarjoaa toiminta-alustan kaikille saman kohderyhmän kanssa työskenteleville. Ohjaamotiimin tapaamisiin on mahdollisuus tulla kaikkien nuorten kanssa työskentelevien kertomaan toiminnastaan, sopimaan asiakasohjauksesta ja muusta yhteistyöstä.

Ohjaamotoiminnalla on pystytty vaikuttamaan positiivisesti nuorten työllistymiseen, aktivointiasteeseen ja rakennetyöttömien määrään. Ohjaamo –toiminnan käynnistymisen jälkeen nuorten (20-29 v) työttömien määrä on vähentynyt 38,2%. Kesäkuussa 2018 heitä oli 338 hlöä ja kesäkuussa enää 2024: 209 hlöä Alle 25 –vuotiaiden työttömien osuus alle 25 –vuotiaasta työvoimasta on laskenut myös yli 10 prosenttiyksikköä: toukokuussa 2018 se oli 25,0% ja toukokuussa 2024 enää 14,8%. Aktivointiaste on ollut jatkuvasti korkea koko Ohjaamo –toiminnan ajan.

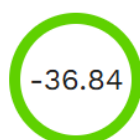
Asiointikäynnit tilastoidaan ja raportoidaan valtakunnallisiin ohjaamotilastoihin. Tilastoituna on kaupungin työllisyyspalveluiden palveluohjaajien asiakaskäynnit vuosina 2022 ja 2023. Vuonna on tilastoitu 2024 kaupungin palveluohjaajien ja työhönvalmentajan asiakaskäynnit Ohjaamolla. Vuonna 2022 on puhelut ja viestit laskettu kaikki ja seuraavina vuosina yhteen asiaan liittyvät yhtenä asiointina. Muilla toimijoilla esim. te –asiantuntijat ja sosiaalityö, on omat asiointitilastonsa.

Vuosi	Paikan päällä Ohjaamossa	Jalkautuen kohdatut	Puhelut	Viestiasioinnit	Asiointien kokonaismäärä
2022	648	100	2208	938	3894
2023	319	66	495	803	1683
2024	432	155	167	407	1158

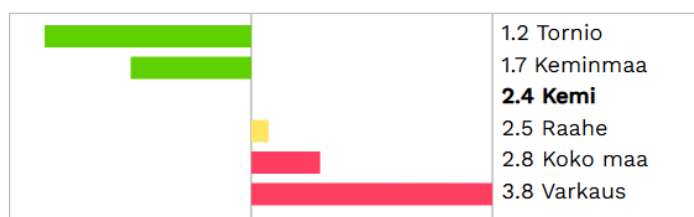
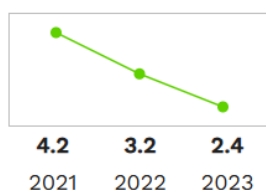
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Muutos% Suunta

Vertailu

2018 - 2023

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18 - 24-vuotiaiden määrä % vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut laskusuunnassa ja vertailukuntien keskitasoa.

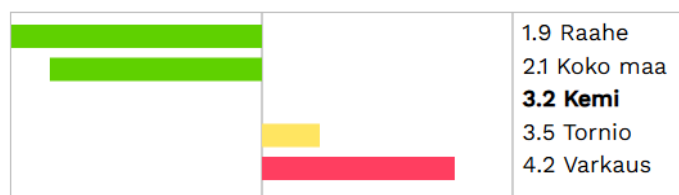
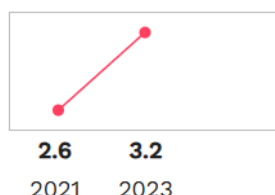
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 – 24 vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Muutos%

Suunta

Vertailu

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleiden 15–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisistä on noussut. Osuus on pienempi Torniossa ja Varkaudessa, mutta kokomaan keskiarvoa suurempi.

THL:n toteuttamassa kouluterveyskyselyssä päihteiden käytöstä ja rahapelaamisesta kysytään myös lukiokoulutuksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoilta ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoilta.

Indikaattori (Sotkanet/kouluterveyskysely)		Koko maa 2021	Koko maa 2023	Kemi 2021	Kemi 2023
Tupakoi päivittäin, % lukion ja ammattioppilaitoksen 1-2 lk opiskelijoista	lukio	2,3	2,4	2,0	1,1
	aol	17,5	13,6	11,3	15,9
Nuuskaa päivittäin, % lukion ja ammattioppilaitoksen 1-2 lk opiskelijoista	lukio	2,6	2,3	4,5	10,1
	aol	12,1	13,0	22,7	21,7
Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % opiskelijoista	lukio ja aol	26,3	26,3	30,6	37,0
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion ja aol. 1-2 lk opiskelijoista	lukio	14,9	14,6	8,4	12,4
	aol	24,0	21,8	31,3	26,7
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion ja aol. 1-2 lk opiskelijoista	lukio	12,6	11,6	9,7	7,9
	aol	17,7	16,6	12,5	tieto puuttuu
Omalla paikkakunnalla helppo hankkia huumeita, % lukion ja aol. 1-2 lk opiskelijoista	lukio	57,2	60,2	53,6	57,3
	aol	58,3	63,0	56,3	76,1
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion ja aol. 1-2 lk opiskelijoista	lukio	1,1	1,7	1,9	1,1
	aol	2,9	4,0	tieto puuttuu	tieto puuttuu
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion ja aol. 1-2 lk opiskelijoista	lukio	8,0	9,0	11,1	6,7
	aol	8,6	9,1	2,0	14,9
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % ammatillisen opp. 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	lukio ja aol	18,9	18,2	22,4	17,4
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % opiskelijoista	lukio	21,5	21,1	28,1	25,0
	aol	16,6	18,0	13,4	15,9

Taulukossa vihreällä fontilla merkityissä arvoissa muutos edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna on tapahtunut positiiviseen suuntaan
Taulukossa punaisella fontilla merkityissä arvoissa muutos edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna on tapahtunut negatiiviseen suuntaan

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan tupakointi on vähentynyt ja huumeiden kokeilu on laskenut Kemissä lukiossa opiskelevien osalta. Nuuskan käyttö on lisääntynyt voimakkaasti lukiossa opiskelevien keskuudessa. Huomattavaa kuitenkin, että uusien tupakkatuotteiden käyttö on lisääntynyt sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien osalta. Huumeiden saatavuus nähdään yhä helpompana. Ammattioppilaitoksissa yksinäisyys on lisääntynyt huomattavasti. Ahdistuneisuus on Kemissä ja Keminmaassa lukion opiskelijoiden osalta suurempaa kuin koko maassa keskimäärin ja vertailukunnissa. Ahdistuneisuus on hieman vähentynyt edellisestä vuoden 2021 kouluterveyskyselystä. Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista Kemi sijoittuu vertailukuntien suuruusluokkaan ja on koko maan keskimääräistä osuutta pienempi Varkauden jälkeen.

Indikaattori (Sotkanet/kouluterveyskysely)	Koko maa 2021	Koko maa 2023	Kemi 2021	Kemi 2023
Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	26,6	26,9	24,1	33,3
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	17,1	17,1	27,5	23,8

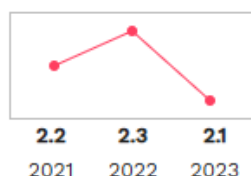
Taulukossa vihreällä fontilla merkityissä arvoissa muutos edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna on tapahtunut positiiviseen suuntaan
Taulukossa punaisella fontilla merkityissä arvoissa muutos edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna on tapahtunut negatiiviseen suuntaan

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

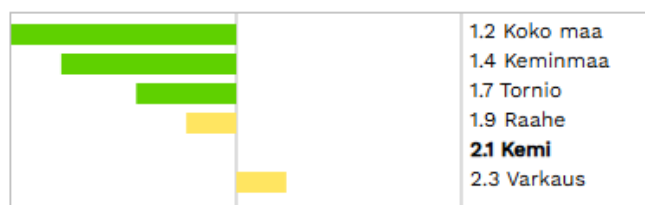
Muutos%

Suunta

Vertailu

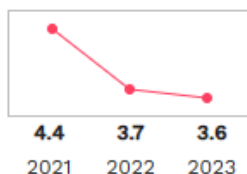
Indikaattori ilmaisee 16–24-vuotiaiden mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (F00 - F99) vuoksi työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä tilastovuoden lopussa. Luku on laskenut 2018 vertailusta merkittävästi, mutta on edelleen toiseksi korkein ennen Varkautta.

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

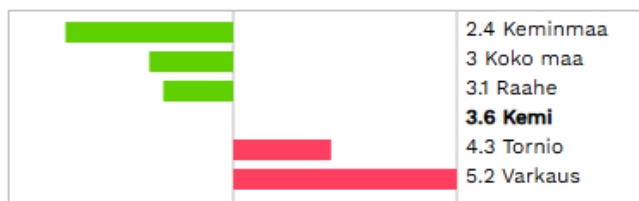
Muutos%

Suunta

Vertailu

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana lastensuojelun avohuollon asiakkaina olleiden 18 - 24-vuotiaiden nuorten osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä. Avohuollon tukitoimet käsittävät lapsen ja nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaatimat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus. Kemissä asiakkaiden määrä on ollut laskussa ollen vertailukuntien keskiarvoa.

Vapaa-aikapalvelut

Kemin nuorisotyö on kokonaisvaltaista, nuorten tarpeista lähtevää toimintaa. Nuorisotilatoiminta ja muu avoin nuorisotyötoiminta, koulussa tehtävä nuorisotyö, etsivä nuorisotyö ja Kemi Factori muodostavat Kemin nuorisotyön kokonaisuuden, joka tekee töitä nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi niin vapaa-ajalla kuin kouluarjessa.

Nuorisotyöntekijöiden määrän kasvu viime vuosina on mahdollistanut kattavamman ja laadukkaamman palvelun nuorille. Nuorisotyö tarjoaa nuorille positiivisia vaihtoehtoja ajanviettoon sekä lisää turvallisia aikuisia nuorten ympärille.

Nuorisotilatoimintaa järjestetään Takajärven nuorisotilassa (Takitsu), nuorisotila Siivessä Hepolassa ja Huvikummussa, keskustassa. Nuorisotilat ovat turvallinen ja avoin kohtaamispaikka/ajanviettopaikka nuorille syksystä kevääseen, myös koulujen loma-aikoina. Keskustaan on päätöksenteossa rakentumassa uusi kulttuurikeskuksen nuorisotila.

Nuorisotyö tarjoaa erilaista toimintaa koulujen loma-aikoina, kuten päiväleirejä ja retkiä. Kesäisin nuorisotyö jalkautuu nuorten pariin ympäri Kemiä ja liikkuva nuorisotyö järjestää erilaisia toimintoja nuorille sinne missä he ovat, esim. rannoilla, keskustassa, skeittiparkilla, koulujen ympäristössä.

Koulunuorisotyö on kehittynyt paljon viime vuosina ja valtuusto on päättänyt yhden nuoriso-ohjaajan resurssin vakinaistamisesta nimenomaan koulunuorisotyöhön. Koulunuorisotyö lisää kouluviihtyvyyttä ja ehkäisee kiusaamista, tukee sosiaalisten sekä tunnetaitojen vahvistumisessa ja tukee kaverisuhteiden syntymisessä. Koulunuorisotyö on sekä yksilö - että yhteisöllistä toimintaa, joka on mukana nuorten kasvun ja kehityksen tukemisessa.

Etsivä nuorisotyö on keskeinen nuorten tukimuoto, joka auttaa nuoria ratkaisemaan omia elämän haasteita ja saamaan tarvitsemansa palvelut. Toiminta painottaa tuen oikea-aikaisuutta ja saavutettavuutta, tehden työtä matalalla kynnyksellä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Etsivän nuorisotyön kohderyhmää ovat 15 -28-vuotiaat nuoret, joilla on vaarana syrjäytyä ja tippua pois palveluiden piiristä. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja etsivä nuorisotyö on nuoren rinnalla kulkija niin kauan kuin nuori sitä haluaa ja nuori siitä hyötyy.

Kemi Factori on kulttuurista -ja musiikillista nuorisotyötä. Se tukee lasten ja nuorten harrastamista järjestämällä muun muassa kesäisen bändikylvyn ja -leirin. Factori tarjoaa bändeille treenitilat Huvikummissa ja ohjaa lasten ja nuorten soittoharrastusta eri instrumenteilla. Toiminta tukee nuorten harrastamista, antaa esiintymismahdollisuuksia ja tukee lasten ja nuorten kehitystä.

Tapahtumatoimisto järjestää tiiviissä yhteistyössä nuorisotyön ja erityisesti Factorin kanssa tapahtumien järjestämisessä.

Meri-Lapin musiikkiopistossa voi opiskella taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaan. Opiskelu tukee taiteellista ilmaisua, luovuutta, henkilökohtaista kasvua ja kulttuurista osallisuutta. Oppilailla on mahdollisuus päästä konsertoimaan Kemian kaupunginorkesterin konsertteihin avustajina ammattimuusikoiden tukemina.

Kemin kirjasto tekee lukutaitotyötä niin lasten kuin aikuisten parissa. Lasten- ja nuorten puolella tehdään kirjavinkkausta ja saatavilla on erilaisia lukudiplomeita.

Nuoret aikuiset

Nuorten aikuisten lukuhaaste

Kirjavinkkaukset

Sateenkaarihyllä

Videopelit & Sarjakuvat eroteltu nuoret/nuoret aikuiset

Kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetus

Alle 18-vuotiaiden maksuttomat liikuntapalvelut. Kemissä on ollut pitkään käytössä liikuntatilojen osalta malli, jossa kemiläisten seurojen harjoitustoiminta on maksutonta kaupungin omistamissa tiloissa. Maksuttomuutta on lisätty myös seuratoiminnan ulkopuolelle mm uimahallin maksuttomalla käytöllä tietyin ajoin kouluviikkoina. Uimahallin maksuttomuus on koskenut myös lukio- ja ammatillisen oppilaitosten oppilaita.

Kirjaston yhteyteen on vuoden 2024 osallistavan budjetoinnin kautta perustettu **välinelainaamo**, josta saa niin liikunta- kuin muitakin harrastusvälineitä lainaan.

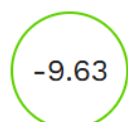
Liikuntapaikkaverkostoa ja palveluverkkouudistusta käsitellään tarkemmin kappaleessa ”Kaikki ikäryhmät”.

2.4 TYÖIKÄISET

Elämänlaatu ja osallisuus

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Muutos%

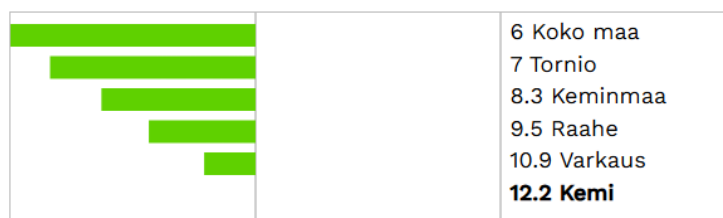
2018 - 2023

Suunta

12.6 12.4 12.2
2021 2022 2023

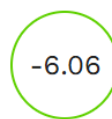
Vertailu

Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25–64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisistä on laskenut viime vuosina niin Kemissä kuin vertailukunnissakin. Kemissä työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on kuitenkin korkein vertailukuntiin ja koko maan keskiarvoon nähden.

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 – 64 vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Muutos%

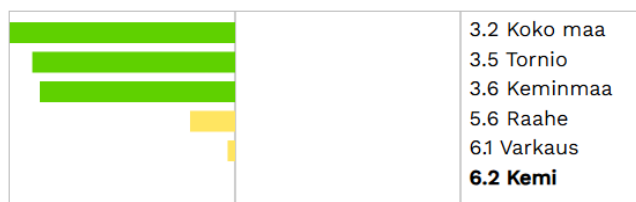
2018 - 2023

Suunta

6.4 6.4 6.2
2021 2022 2023

Vertailu

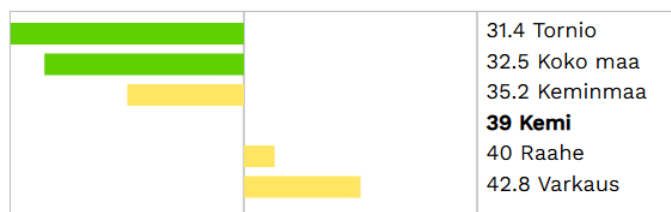
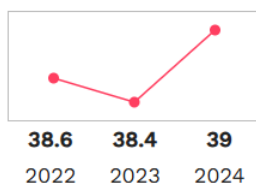
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (F00 - F99) vuoksi työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuus prosentteina 25 – 64-vuotiaasta väestöstä oli Kemissä tilastovuoden 2023 lopussa laskussa ollen 6,2%. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden työkyvyttömyyseläkkeet käsittävät toistaiseksi myönnetyt eläkkeet ja määräaikaiset kuntoutustuet. Kemin osuus oli vertailukuntiin nähden suurin Varkauden kanssa ja koko maan keskiarvoa lähes tuplasti suurempi.

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavan ikäistä

Muutos% Suunta Vertailu

2019 - 2024

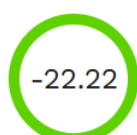
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25–64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisistä on Kemissä noususuuntainen ja vertailukuntien keskitasoa. Kemissä tilanne on mukaillut selvästi korkeampana koko maan keskiarvon suuntaa, mutta noussut selvästi enemmän vuoden 2021 aikana, jolloin luku oli 42, josta ollaan laskun kautta uudelleen nousussa. Koronapandemia ei selitä vuoden 2021 nousua, jolloin kokomaan keskiarvo nousi vuodessa 13 %, kun vastaava Kemin nousu oli 37 %.

Stora Enso teki keväällä 2021 päätöksen lopettaa Veitsiluodon paperitehdas.

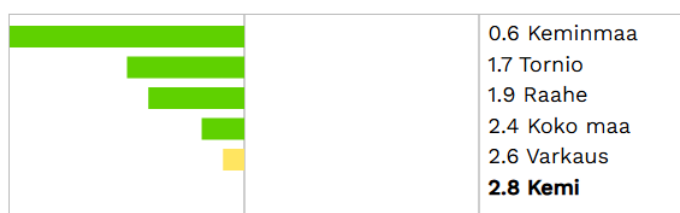
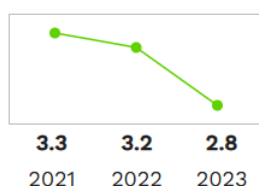
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Muutos% Suunta Vertailu

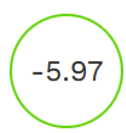
2018 - 2023

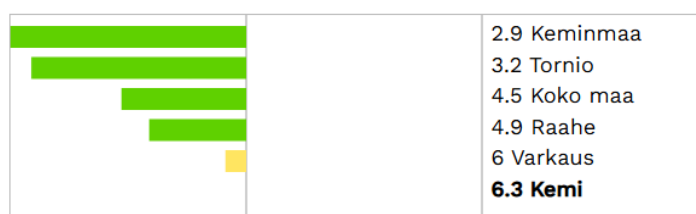
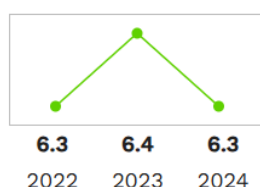
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25–64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on Kemissä laskusuuntainen, mutta vertailukuntien korkein. Kemissä 2,8 prosenttia 25–64vuotiaista sai pitkäaikaisesti toimeentulotukea vuonna 2023, kun vastaava osuus oli koko maassa keskimäärin 2,4 prosenttia.

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Muutos% Suunta Vertailu

2019 - 2024

Kemin työllisyystilanne heikkeni vuosina 2020-21, jolloin koronatilanne näkyi työllisyystilanteessa mm. lomautuksina. Työttömyys on Kemissä edelleen korkeammalla tasolla kuin muualla seutukunnassa ja vertailukunnissa. Ongelmallisin osa

työttömyydestä on rakennetyöttömyys (vaikeasti työllistettävät). Kemissä rakennetyöttömien osuus 15–64-vuotiaasta väestöstä on vertailukuntien suurin. Vuonna 2024 Kemissä oli työttömänä 1147 henkilöä ja rakennetyöttömiä 680 henkilöä. Rakennetyöttömät sisältävät pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, palveluilta työttömäksi jääneet ja palveluilta palveluille siirtyneet.

Vuosi	Rakennetyöttömät	Työttömät
2011	768	1378
2012	754	1395
2013	833	1637
2014	1035	1774
2015	1131	1817
2016	1076	1716
2017	1017	1583
2018	856	1343
2019	800	1241
2020	817	1484
2021	844	1273
2022	689	1170
2023	689	1171
2024	680	1147

Lähteet: Sotkanet

Työllisyyden edistäminen 2022-2025

Kaupungin työllisyyden edistäminen pohjautuu koko elinvoimatoimialan laajaan sidosryhmäyhteistyöhön, jossa keskiössä on elinkeinorakenteen monipuolistaminen, yritysten kasvun ja uusien yritysten ja työpaikkojen syntyminen sekä työvoiman osaamisen vahvistaminen. Työttömien nuorten ja rakennetyöttömien määrä on vähentynyt merkittävästi viime vuosien aikana. Positiiviseen työllisyyskehitykseen ovat vaikuttaneet talouden elpyminen ja mm. Metsä Fibren biotuotetehdasinvestoinnin tuomat työmahdollisuudet. Stora Enson Veitsiluodon tehtaan lopettamiseen liittyvät ÄRM-toimenpiteet ovat myös olleet vaikuttavia. Vuoden 2023 loppupuolelle jatkuivat Työtä Kemissä!- ja Irtisanomisesta selviytymiseen- ESR--hankkeiden toimenpiteet. Stora Enson Veitsiluodon tehtaalta 550 irtisanotusta henkilöstä työttömänä työnhakijana on tällä hetkellä työttömänä vain n. 60 henkilöä. Akuuteista ÄRM-toimenpiteistä on siirrytty rakennemuutoksen edistämiseen ja toimenpiteisiin.

Kemissä yli 50-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut useana vuotena peräkkäin. Työttömien määrä ja työttömyysaste ovat pysyneet melko tasaisina jo 4 vuotta peräkkäin koronapandemian ja positiivisen ja negatiivisen rakennemuutoksen jälkeen. Stora Enson Veitsiluodon tehtaan lopettaminen v. 2021 ei juurikaan näy Kemin työttömyystilastoissa.

Työllisyyden edistäminen ja työvoiman saatavuuskysymys ovat tärkeä osa alueelle tuloa suunnittelevien yritysten ja investointien kohtaamisissa. Työllisyyspalveluiden Osaamista työelämän tarpeisiin- ESR-hankkeessa on tehty yhteistyösopimuksia neljän eri toimialaa edustavan yrityksen kanssa osaavan työvoiman saamiseksi yrityksen tarpeisiin tai olemassa olevan henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. Hankkeessa luodaan yhteistyömalleja esimerkiksi Infinited Fiber Companyn uusiokuitutehtaan tarvitseman osaavan työvoiman saamiseksi. Samalla varaudutaan mahdollisiin muihin alueelle sijoittuviin investointeihin ja uusien yritysten tarpeisiin. Digipoliksien Invest in Veitsiluoto -hankkeen sijoittautumisneuvotteluissa myös työvoiman saatavuus on esillä. Pointin jo vakiintunut yrityspalvelutiimi-toiminta tekee aktiivisesta yritys-yhteistyöstä.

Hyvän työllisyyskehityksen toinen puoli on jo pitempään näkynyt työvoimapula. Osaavan työvoiman tarve koskee lähes kaikkia aloja sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Kemin kaupungilla on kumppanuussopimus Lappian, Lapin Amk:n ja Lapin yliopiston kanssa ja käytännön asiakasyhteistyötä osaajien turvaamiseksi työelämän tarpeisiin tehdään päivittäin mm. Ohjaamossa ja Pointissa.

Kivalo-opisto tukee työssä olevien ammattitaidon säilymistä näille ryhmille suunnatuilla erikoiskursseilla sekä auttaa työllistymispoluilla olevien henkilöiden perustaitojen tukemisessa ja rakentamisessa. Muuttuva työelämä, uudet työtehtävät, työalan vaihdot sekä työelämän monimuotoisuus edellyttävät vahvan ja laaja-alaisen peruskoulutuksen lisäksi koko elämän ja työuran aikaista osaamisen kehittämistä. Vapaatavoitteinen tutkintoon johtamaton opiskelu tuo osallistujille monenlaista osaamista, jonka tunnistaminen ja tunnustaminen opistosuorituksiksi on vapaassa sivistystyössä tullut mahdolliseksi elokuusta 2021 lähtien. Maahanmuuttajien kotoutumista opistossa mahdollistetaan erilaisilla kielikoulutuksilla sekä muun opiston perustarjonnan kautta.

TE-palvelut 2024 uudistus on edennyt uudistuksen toimeenpanovaiheeseen ja julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnille vuoden 2025 alussa. Meri-Lapissa valmistautuminen järjestämisvastuun siirtoon aloitettiin jo keväällä 2022 Meri-Lapin kehittämiskeskuksen työllisyystiimin valmistelemassa. Meri-Lapin kuusi kuntaa, Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio muodostavat Meri-Lapin työllisyysalueen, jossa vastuukuntana toimii Tornion kaupunki. Meri-Lapin työllisyysalueen yhteistoimintasopimus ja järjestämissuunnitelma on hyväksytty kaikkien kuuden kunnan valtuustoissa ja Tem:n päätös työllisyysalueista saatiin jo marraskuussa 2023. Meri-Lapin työllisyysalueella työllisyyspalveluja tarjotaan työnhakijoille ja työnantajille kaikissa alueen kunnissa lähipalveluna. Kemi vastaa eteläisen palvelualueen palveluista ja Tornio pohjoisen palvelualueen asiakaspalveluista sekä koko työllisyysalueen yhteisistä palveluista. Kemissä työllisyyspalveluja tarjotaan kaupungintalolla. Työllisyyden yhteispalvelu Pointti ja Ohjaamo toimivat yhteispalvelualustana ja osana Meri-Lapin työllisyysaluetta. Ne

mahdollistavat henkilö- ja työnantaja-asiakkaiden ”yhden oven” palvelun. Pointin yrityspalvelutiimin muodostavat Meri-Lapin työllisyyspalvelujen, elinvoimatoimialan, Digipoliksen ja oppilaitosten yrityksiä palvelevat asiantuntijat. Pointti toimii asiakastyön palvelupisteenä ja kokoaa eri organisaation ja eri hankkeiden palvelut saman katon alle. Ohjaamo toimii Pointin yhteydessä, jotta pystytään vahvemmin hyödyntämään Pointin toimijoiden palvelut myös nuorille.

TE 2024 uudistuksen lisäksi 1.1.2025 tuli voimaan uusi Kototumislaki. Uuden kotoutumisohjelma valmisteltiin seudullisena yhteistyönä ja yhteiskuntaorientaation järjestämistapaa arvioidaan parhaillaan. Kemin kotoutumispalvelujen asiakasmäärä on lähes kaksinkertaistunut ja henkilöstöresurssia on lisätty mm. valtionavustuksen turvin. Elokuussa 2024 käynnistyi kolmivuotinen International Pointti ESR-hanke, jossa kehitetään matalankynnyksen International-House-toiminatamallin mukaisia palveluja maahanmuuttajille työllistymisen, koulutuksen ja Kemiin kotoutumisen edistämiseksi.

Työvoimapulasta ja työttömyyden vähenemisestä huolimatta on edelleen jatkettava toimia pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisemiseksi ja työnhakijoiden työkyvyn edistämiseksi. Meriva sr:n ja kaupungin välistä kumppanuus- ja ostopalvelusopimusta on sopeutettu kaupungin talousohjelman ja lakimuutosten mukaisesti. Merivan työllistämisyksiköillä tavoitteena on yhä vahvemmin työntekijän osaamisen kehittäminen. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä tuli voimaan 1.1.2025 ja sen mukaisesti Lapin neljä työllisyysaluetta, Lapin hyvinvointialue ja Kelan solmivat yhteistyösopimuksen monialaisten palvelujen järjestämisestä ja kunkin toimijan resursoinnista yhteispalveluun. Toiminnan tehostamiseksi on organisoitu työllisyysaluekohtaiset aluetyöryhmät, joissa kunkin alueen työnhakijoiden tarpeet huomioidaan entistä paremmin ja resurssit turvataan.

Nuorten työelämävalmiuksia Kemissä tuetaan koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöllistämällä, millä on jo pitkät perinteet. Kaikki peruskoulun päättäneet ja toisen asteen alle 21- vuotiaat opiskelijat pääsevät kesätöihin kaupungin toimialoille tai voivat valita kesätyösetelin.

Vuoden 2025 työllisyyden edistämisen painopisteenä on TE-palvelut 2024 uudistuksen toimeenpano Meri-Lapin työllisyysalueella, Koto-lain uudistuksen tuomien uusien palvelujen sekä TYM-lain mukaisten palvelujen järjestäminen. Tavoitteena on vaikuttavat ja tehokkaasti järjestetyt palvelut, joilla edistetään työllisyyttä ja kaupungin elinvoimaa.

Kemin kaupungin maahanmuuttopalveluissa on tapahtunut useita muutoksia vuosina 2022-2025. Vuonna 2023 tammikuussa sote-uudistuksen myötä pakolaistyön kaksi työntekijää siirrettiin sosiaalipalveluista kaupungin elinvoimapalveluihin. Toimitilat vaihtuivat sosiaalitoimistosta kaupungintalolle elokuussa 2023. Erillisrahoituksilla on saatu palkattua kaksi pakolaistyön ohjaajaa lisää. Ukrainan sodan vuoksi asiakasmäärät nousivat yli 350 asiakkaaseen ja asiakasprofiili muuttui jonkin verran.

Pakolaistyön asiakkuudessa ovat ensimmäisestä kotikuntamerkinnästään 3–4 vuotta kiintiöpakolaiset, oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, tilapäistä suojelua saavat, joilla on kotikuntamerkintä sekä kansainvälistä suojelua saaneiden perheenjäsenet.

Pakolaistyön tavoitteena on tukea maahanmuuttajia kotoutumisessa sekä ohjata heitä toimimaan itsenäisesti ja normien mukaisesti uudessa kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Asiakkaita on ohjattu muun muassa kaupungin peruspalveluihin, yhteistyössä TE-palveluiden kanssa koulutuksiin sekä Monikulttuurikeskus Mikserin kanssa harrastuksiin ja vapaa-ajan palveluihin. Yhden palveluohjaajan virka muutettiin kotouttamiskoordinaattorin viraksi ja hänen tehtäväkseen tuli koordinoida kunnan maahanmuuttotyöpalveluita vastamaan uutta lakia sekä asiakkaiden tarpeita. Pakolaistaustaisten terveysterveystarpeita vastaa Lapin hyvinvointialueella nimetty terveydenhoitaja sekä perusterveydenhuolto. Näillä eri toimilla on edistetty asiakkaiden hyvinvointia ja terveyttä.

Kun kotouttamistoimenpiteet ovat toteutettu onnistuneesti, niin sillä on suuri merkitys siihen, että maahanmuuttajaväestö sekä muut kuntalaiset tuntevat olonsa turvalliseksi. Kunnasta poismuuttoa on suhteellisen vähän ja kuntaan on siirtynyt paljon asiakkaita vastaanottokeskuksesta. Tämä kertoo siitä, että maahanmuuttajataustaisilla on hyvä asua sekä olla Kemissä ja he saavat täältä tarvitsemansa palvelut.

2025 tuli voimaan uusi Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) ja toi mukanaan uusia tehtäviä kunnalle. Tämän vuoksi myös pakolaistyön nimi muutettiin **Kemin kaupungin maahanmuuttopalveluiksi ja asiakasryhmä laajeni koskemaan kaikkia kemiläisiä kotoutumisvaiheen maahanmuuttajia**. Maaliskuussa 2025 Maahanmuuttovirasto ilmoitti Kemissä toimivan Hemcaren vastaanottokeskuksen toiminnan lopettamisesta 30.6.2025 mennessä. Kemin maahanmuuttotilanteeseen ovat kuitenkin positiivisesti vaikuttaneet kansainväliset opiskelijat sekä heidän perheenjäsenensä.

Monikulttuurikeskus Mikseri on kaikille avoin, matalan kynnyksen kohtaamispaikka maahanmuuttaneille ja monikulttuurisesta toiminnasta kiinnostuneille. Toimintaa on ylläpidetty vuodesta 2017 STEA:n yleisavustuksella ja Kemin kaupungin tuella. Toiminta aloitettiin vuonna 2014 RAY:n projektirahoituksella.

Mikseri tukee maahanmuuttajien hyvinvointia, osallisuutta ja elämänhallintaa. Toiminta tähtää yhteenkuuluvuuden, yhteisöllisyyden ja sosiaalisten verkostojen vahvistamiseen. Erityisesti kohtaamispaikkatoiminta ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja vähentää yksinäisyyttä. Lisäksi edistetään hyviä väestösuhteita ja kaksisuuntaista kotoutumista Kemissä ja Meri-Lapissa.

Mikserin toimintamuodot ovat avoin kohtaamispaikkatoiminta (v. 2024, 5534 käyntiä), palveluneuvonta ja ohjaus (679 krt), ryhmätoiminta (156 krt, 1542 osallistujaa) sekä säännöllisen viikko-ohjelman ulkopuoliset tapahtumat ja tilaisuudet (22 krt, 1533 osallistujaa) sekä vapaaehtoistyön tarjoamat mahdollisuudet (43 hlöä, 805 tuntia).

Kohtaamispaikkatoiminta tarjoaa sosiaalisia tilanteita, tietoa, keskustelua sekä ennen kaikkea yhteisöllisyyttä ja vertaistukea. Toimintaan on helppo osallistua turvallisessa tilassa ja suvaitsevaisessa ympäristössä. Vuonna 2024 toiminta tavoitti 56 eri kansallisuutta.

Kemin kaupungin elinvoimatoimialan toteuttama **International Pointti** ESR+ -hanke (1.5.2024 - 30.4.2027) tarjoaa kemiläisille maahanmuuttajille työllistymiseen, koulutukseen ja yrittäjyyteen liittyviä palveluja. Asiakaskunta koostuu kemiläisistä maahanmuuttajista, jotka työ, koulutus tai perhe ovat tuoneet Kemiin, saavat kansainvälistä ja tilapäistä suojelua tai ovat turvapaikanhakijoita, ja jotka vielä eivät ole Suomen kansalaisia. Merilappilaiset työvoimaa etsivät yritykset saavat tukea, ohjausta ja neuvontaa osaavien maahanmuuttajien rekrytointiin. Hankkeen kohderyhmään kuuluvat myös maahanmuuttajien kanssa toimivat tahot, kuten palveluntarjoajat, työnantajat, päättäjät, viranomaistahot ja kaupunkiorganisaatio. Hanke järjestää asiakastapaamisia, tapahtumia ja työpajoja Kemin Pointissa, Valtakatu 11-13. www.kemi.fi/international-pointti

Terveellisten elämäntapojen edistäminen

Liikuntaneuvontaan on saatu hankerahoitusta (AVI) vuosittain ja niillä on ensisijaisesti toteutettu työikäisten liikuntaneuvontaa. Hankkeiden avulla on toteutettu käytännössä Kemin kaupungin strategiaan sisältyvää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Liikuntaneuvonnan palveluketju ja liikuntaneuvontapalvelu kohdentuivat siihen osaan Kemin aikuisväestöstä, joka liikkuu terveytensä kannalta liian vähän. Toimenpiteillä pyritään parantamaan liikunnallisen ja aktiivisen elämäntavan kehittymistä.

Hankkeet ovat tehneet poikkihallinnollista yhteistyötä mm. työsuojelun, työterveyden, liikunta-, työllisyys, sekä henkilöstöpalvelujen kanssa. Yhteistyötä muiden hankkeiden ja yhteistyökumppaneiden, kuten Meriva sr:n kanssa on tehty vuosittain.

Kemissä on korkea työttömyysprosentti ja paljon huono-osaisuutta. Liikuntaneuvonta tai elämäntapaneuvonta on maksuttomana palveluna koettu ensisijaisen tärkeäksi ja kynnyskysymyksenäkin aloittaa liikunnallisempi elämäntapa ja sen avulla on edistetty yhdenvertaisuutta.

Vuonna 2024 asiakkaita ohjautui liikuntaneuvontaan kahdella tavalla: omaehtoisesti hakeutumalla markkinoinnin, verkostoyhteistyön, hanke-esittelyjen, luentojen ja toisten suosittelemalla ja sosiaali- ja terveysalan toimijoiden tai muiden yhteistyökumppanien toimesta. Kokonaisasiakasmäärässä jäätin tavoitteesta, koska hanketyö saatiin käyntiin toukokuussa ja hankekoordinaattori irtisanoutui elokuussa. Loppuvuodeksi liikuntaneuvontaa järjesteltiin uimahallin liikunnanohjaajien avuin uimahallin ollessa kiinni lokakuulle asti kattopalkkien tuennan takia. Loppu vuodesta 1.11. alkaen hanketta hoiti vakinaistettuna harrastekoordinaattori.

Liikunnan edistämisen osalta on Kemiin luotu Liikkuvat kokonaisuus, jossa tavoitetaan kaikki ikäryhmät. Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva aikuinen, Liikkuva Perhe ja Ikiliikkuja toiminta kattaa koko väestön ikäryhmittäin. Erilliset liikunnallisen

elämäntavan hankkeet ovat tukeneet liikunta neuvontaa ja Suomi liikkeelle hankerahoitus 2025 täydentäneet liikuntaneuvonnan osuutta.

Asukkaiden terveellisten elämäntapojen edistämistä tukee liikuntapaikka rakentaminen.

Sauvosaaren urheilupuiston ja uimahallin viereen rakennettiin uusi liikuntahalli, joka korvasi Tervahallin sekä Kemin keila- ja tennishallin tilat. Kemi Areena otettiin käyttöön elokuussa 2024. Kemi Areena mahdollistaa myös suurien yleisötapahtumien ja konserttien toteutuksen jatkossa.

Sauvosaaren urheilupuistoon hankittiin uusi jääkiekkokaukalo 2024-25 talvikaudeksi. Uusi latureitti Pertajärveltä Kittilänjärven ulkoilupolulle on otettu käyttöön talvella 2025. Reitti korvaa Sivakkavaaran lenkin, jonka kunnossapito on ollut Keminmaan kunnan alueella. Sivakkavaaran reitille pidetään kunnossa yhdyslatua Keminmaan latuverkkoon. Sauvosaaren urheilupuistoon on laadittu yleissuunnitelmaa vuoden 2024 aikana, josta ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan ns takakentän muutostyöt tekonurmeksi kesällä 2025 ja huoltorakennukseen on laadittu tarve- ja hankesuunnitelmat.

Kemissä oli kesällä 2024 Kotimaisen laitevalmistajan Omnigym Oy:n Global User Study -tutkimushanke, joka toi 100 prosenttisesti kotimaiset ulkoliikuntalaitteet kuudeksi viikoksi kemiläisten testikäyttöön. Suosion saavuttanut ulkokuntosali välineistö on hankittu omaksi ja se sijoitetaan Sauvosaaren urheilupuiston lounaisosaan pysyvästi.

Vapaa-aikapalvelut

Työikäisille tarjotaan monipuolista toimintaa ja harrastusmahdollisuuksia omaehtoiseen liikuntaan ja kulttuuriin: ulkoilureitit, katu- ja pyöräilyverkosto, ladut ja luistelukentät, jäälaturverkosto jne. Uimahalli ja kirjasto ovat kävijämääriltään suurimpia palveluja.

Työikäisille Kivalo-opisto tarjoaa laajan valikoiman kursseja. Suosituimpia näistä ovat liikunta, musiikki, kielet ja kädentaidot. Näiden lisäksi opisto tuottaa konsertteja, esityksiä ja tapahtumia.

Työikäisille on tarjolla paljon kursseja Kivalo-opistolla, sekä konsertteja, esityksiä ja tapahtumia. Kemin taidemuseossa ja historiallisessa museossa työyhteisöjen on mahdollista saada omaan alaansa räätälöityjä opastuksia ja työpajoja, jotka parantavat työhyvinvointia ja edistävät jaksamista. Museoiden kaikenikäisiä koskevan näyttely- ja opetustoiminnan tavoitteena on tarjota oivalluksia ja elämyksiä, tukea taide- ja kulttuurikasvatusta, lisätä ihmisten tietoisuutta omasta taustastaan ja kulttuuristaan tai tutustuttaa ja juurruttaa uudet asukkaat uuteen kotiseutuunsa.

Kemin historiallinen museo on toteuttanut Kemin ranta-alueita kiertävän historiallisen kävely-, pyöräily/virkistysreitin, jota kiertämällä voi tutustua opastekylttien avulla Kemin kaupunkiin ja sen historiallisiin kohteisiin.

Kemin kirjasto tekee lukutaitotyötä niin lasten kuin aikuisten parissa. Lasten- ja nuorten puolella tehdään kirjavinkkausta ja saatavilla on erilaisia lukudiplomeita. Neuvolaan toimitetaan lukulistoja ja onpa lahjakirjaakin toimitettu. Uutena toimintamuotona päiväkotikäisten lukutaitotyöhön on perinteisen satutunnin rinnalle tullut pedagoginen satutunti, mikä opettaa lapselle kertomuksen rakennetta.

Aikuisten lukutaitotyö käsittää mm. digiopastusta (monilukutaidon perusta) ja kirjakassitoimintaa sekä erilaisia vierailuita esimerkiksi järjestöihin. Aikuisten maahanmuuttajien kanssa opetellaan ääntämistä lukemalla ääneen yhdessä heidän kanssaan ja esittelemällä kirjaston toimintaa.

Aikuisille

- digiopastus
- Kirjallisuuspiiri
- Vaihtuvat kirjanäyttelyt ja suosittelut
- Genrekirjojen erottelu
- Kirjailijavierailut & muut lukemista ja kirjastonkäyttöä tukevat tapahtumat
- Kaukopalvelu
- Tietopalvelu ja tiedonhaun opastusta
- Kirjakassitoiminta
- Celia –asiakkuus

Työsuojelu

Kemin kaupungissa työmatkaliikunnan turvallisuus on oleellinen osa työtapaturmien ennakointi- ja ehkäisemistyötä. Sen puitteissa on mm. tehostettu työpaikkojen pihojen ja parkkialueiden liukkaudentorjuntaa ja tiedotettu henkilöstöä liukkauden riskeistä ja omatoimisesta liukkaudenhallinnasta. Työsuojelu on organisoinut yhteistyössä Liikenneturvan kanssa erilaisia turvallisuusajattelua tukevia tapahtumia sekä muuta tiedotusta vuosittain. Työpaikoille on mm. jaettu liukkaalla ja pimeällä liikkumisen turvavälineitä (liukuesteitä, pyörän lamppeja, heijastimia). Työpaikkojen turvallisuuskulttuuria ovat parantaneet myös työpaikkojen turvallisuustyötä koordinoimaan nimetyt turvallisuusparit.

Työpaikoilla ilmenevien uhka- ja väkivaltatilanteiden hallitsemiseksi työsuojelu on laatinut ohjeistuksen sekä järjestänyt vuodesta 2016 alkaen Hallitun Hoidollisen Rajoittamisen koulutusta. Koulutusryhmät on muodostettu työyksiköistä tehtyjen työsuojeluilmoitusten perusteella. HHR-koulutuksen saaneiden työntekijöiden osuus on suurin kouluilla ja viime vuosina tarve koulutukselle on eniten kasvanut varhaiskasvatuksessa.

Työtapaturmien, vaara- ja uhkatilanteiden, läheltä piti-tilanteiden sekä ennakoivien ilmoitusten käsittelyä varten on käytössä Rego-järjestelmä, joka reitittää ilmoitukset oikeille käsittelijöille sekä vastuuttaa esihenkilöt niiden käsittelyn. Vuodessa ilmoituksia tehdään vajaat 100.

Ensiapukoulutuksina henkilöstölle tarjotaan työterveyshuoltosopimuksen mukaista Hätäensiapu 8h -koulutusta sekä työtehtävien luonteen vaatiessa EA1-koulutusta. Ympäristötoimiala järjestää EA1-kursseja itsenäisesti, muiden toimialojen koulutukset suunnataan yksiköille työsuojelun seurannan perusteella. Työturvallisuuslain edellyttämä 5%:n koulutettujen osuus henkilöstöstä on minimi, todelliset osuudet työpaikoilla ovat välillä 20-40%.

Kaupunginhallituksen (27.4.2020) päätöksellä talouden sopeuttamisohjelmaan sisällytettiin henkilöstön työkyvyn kehittäminen ja pitkien sairauspoissaolojen vähentäminen sekä jatkuvan parantamisen toimintatapa. Työterveyden ja -turvallisuuden kehittäminen on vuodesta 2020 perustunut Kemin kaupungin työterveys- ja työturvallisuuspolitiikkaan sekä ISO 45001-standardin mukaiseen sertifiointiin. Standardin mukaiset ulkoiset ja sisäiset auditoinnit toteutetaan vuosittain ja ne ulotetaan vuoteen 2026 mennessä kaikkiin yksiköihin. Sisäiset auditoinnit toimivat työpaikan turvallisuustason omavalvonnan työkaluna.

Työkykyjohtamisessa Kemin kaupungilla on käytössä vuonna 2025 päivitetty Aktiivisen tuen toimintamalli, joka sisältää työntekijälle suunnatun varhaisen tuen lisäksi tehostetun tuen, kun työpaikan oma toiminta ei riitä sekä työhön paluun tuen. Aktiivinen tuki auttaa löytämään yhdessä ratkaisuja työkyvyn palauttamiselle sekä työssä jatkamiselle. Aktiivisen tuen apuna ja selkiyttäjänä toimii vuonna 2024 käyttöönotettu työnantajan ja työterveyshuollon yhteydenpitoa helpottava sähköinen Esihenkilökompassi, joka sisältää hälytykset esim. sairauspoissaolojen kertyessä sekä ohjeet ja toimintatavat hälytysten ilmetessä.

Työyhteisön toimivuutta ja esimiestyön laatua seurataan kerran vuodessa koko henkilöstölle lähetettävän Sosiaalinen pääoma -kyselyn avulla. Vuonna 2023 käyttöönotettu Hyvän työkäyttäytymisen opas esittelee toimintatavat konflikti- häirintä tai epäasiallisen kohtelun tapauksia varten. Myös kehityskeskustelun ohje uudistettiin vuonna 2023. Kaupungin Tasa-arvo-, ja yhdenvertaisuussuunnitelma on voimassa vuoden 2025 loppuun.

Kemin kaupungin työsuojelutoiminnan perusta on kattava ja osallistava työn vaaratekijöiden arviointi, joka perustuu säännöllisesti toistettavaan Riskien kartoitus -kyselyyn. Kyselyssä on osiot fysikaalisista, kemiallisista sekä psykososiaalisista riskeistä. Työsuojelu arvioi esiin nousseiden riskien riskitasot ja työterveyshuolto määrittää työpaikkakohtaisesti niiden terveydellisen merkityksen.

Auditointien, koulutusten, seurantojen sekä muiden vuosittain toistuvien työsuojelullisten toimien aikatauluttamista helpottamaan on luotu Työsuojelun vuosikello, joka on jaettu kaikille työpaikoille.

Ilmanlaatu

Kemin ilmanlaadun mittaus (yhteistarkkailu) suoritetaan seuraavan kerran Valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta (79/2017) 11 §:n mukaisesti ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2026. Tässä yhteydessä tehdään myös bioindikaattoritutkimus, jossa määritetään rikkiyhdisteiden alueellista leviämistä ja luontovaikutuksia männyn neulasten avulla.

Metsä Fibre Oy Kemin biotuotetehtaalle ympäristölupapäätöksessä määrättyä ilmanlaadun mittausten tuloksia voi seurata reaaliajassa ilmanlaatuportaalista Ilmatieteen laitoksen Internet-sivuilta osoitteesta www.ilmanlaatu.fi.

Kuva: Janne Jylkkä, Lumilinnan aluetta mereltä kuvattuna 2.6.2024

2.5 IKÄIHMISET

Elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

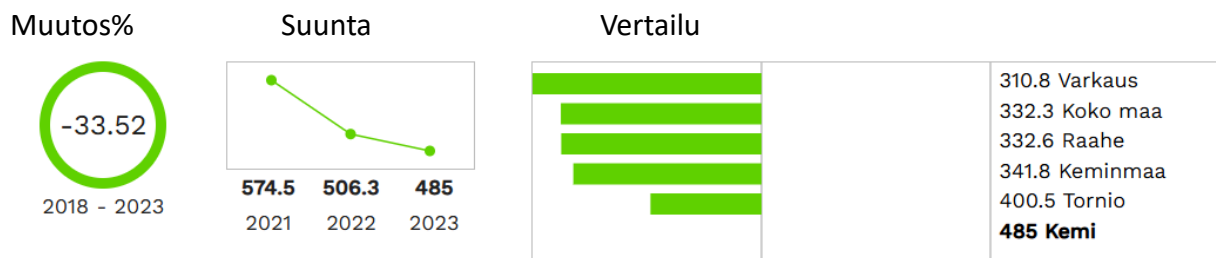
Muutos% Suunta Vertailu

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisistä on hieman noussut Kemissä 2022-24, mutta laskenut aiemmasta 2019 tasosta viime vuosina. Osuus on suurempi kuin Torniossa ja koko maassa keskimäärin, mutta pienempi kuin muissa vertailukunnissa.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Kemissä oli kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitajaksoja 65 vuotta täyttäneillä suhteellisesti enemmän kuin vertailukunnissa ja koko maassa keskimäärin vuonna 2023. Hoitajakset ovat laskeneet vuoden 2018 huipusta, jolloin hoitajaksoja oli 729,5 vuosittain 2023, jolloin hoitajaksoja oli 485. Hoitajaksojen määrä on siis kolmanneksella pienentynyt kuluneen 5 vuoden aikana.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Muutos%

Suunta

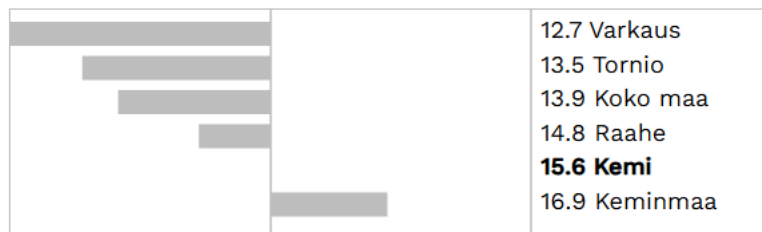
Vertailu

2018 - 2023

17.1 2021 16.1 2022 15.6 2023

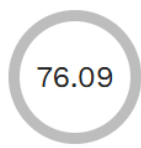
Säännöllisen kotihoidon piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden henkilöiden osuus on Kemissä laskusuuntainen ja vertailukuntien toiseksi suurin ennen Keminmaata. Kemissä säännöllisen kotihoidon piirissä oli 15,6 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä henkilöistä vuonna 2023, kun koko maan keskiarvo oli 13,9 %. Saman suuruinen 2 prosenttiyksikön lasku on tapahtunut koko maan keskiarvossa vuodesta 2020 vuoteen 2023.

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Muutos%

Suunta

Vertailu

2018 - 2023

5.8 2021 5.9 2022 8.1 2023

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana omaishoidon tukea saaneiden 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä.

Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki muodostuu hoidettavalle annettavista, hänen tarvitsemistaan palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidon tuen hoidettavia oli Kemissä vuonna 2023 noin 8,1 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä henkilöistä, kun vastaava osuus oli koko maassa keskimäärin 4,1 %.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto ovat julkaisseet laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162455>. Laatusuositus on tarkoitettu ensisijaisesti väestön ikääntymiseen varautumisen ja iäkkäiden palvelujen kehittämisen, arvioinnin ja toimeenpanon tueksi kuntien ja yhteistoiminta-alueiden päättäjille ja johdolle sekä valvonnan tueksi. Laatusuosituksen keskeiset sisällöt ovat iäkkäiden toimintakyvyn edistäminen, vapaaehtoistyön lisääminen, digitalisaation ja teknologioiden hyödyntäminen, asumisen ja asuinympäristöjen kehittäminen sekä palveluiden tuottaminen ja järjestäminen, asiakas- ja palveluohjaus, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö sekä laadun varmistaminen.

Ikävihreä Kemi, Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022–2024 on hyväksytty Kaupunginvaltuustossa 28.02.2022 § 20.

Ikäihmisten digiosaamiseen on panostettu esim. erilaisilla digiosaamisen kursseilla, hankeyhteistyönä, yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden kanssa sekä vapaaehtoisten toimesta. Ikäihmisille on ollut tarjolla jatkuvaa digiopastusta Kemikammarilla osana Kemin kaupungin senioripalvelupisteen toimintaa.

Kaupungin internet-sivujen edellinen uudistus tehtiin vuonna 2019. Lapin hyvinvointialueen aloitettua toiminnan 2023 on sosiaali- ja terveyspalveluiden tiedot linkitetty Lapin hyvinvointialueen internetsivuille. Sivujen päivittämisessä on kiinnitetty huomiota mm. tiedon löytämiseen.

Vanhusneuvoston ja vammaisneuvostojen toiminta on ollut edelleen aktiivista. Vanhus- ja vammaisneuvostot on päätetty yhdistää seuraavan valtuustokauden alusta 2025. Vanhusneuvostolla on ollut aktiivinen rooli mm. Kemin seniorimessujen järjestämisessä.

Kemikammari on järjestänyt terveen ja toimintakykyisen ikääntymisen tukemiseksi yhteisiä liikuntatapahtumia mm. eri hankkeiden ja Kemin kaupungin liikuntatoimen kanssa. Liikunta on sisältynyt koko toimintajakson ajan Kemikammarin viikko-ohjelmassa.

Vapaa-aikapalvelut

Soveltava liikunta on tarkoitettu kaikille, jotka kokevat tarvitsevänsä tukea harrastuksen aloittamiseen ja ylläpitämiseen. Tarve voi johtua vammasta, iästä tai vaikkapa pitkään jatkuneesta liikunnan puutteesta. Soveltaminen voi tarkoittaa esimerkiksi apuvälineitä tai pelien ja leikkien sääntöjen muunnoksia, muunneltuja opetusmenetelmiä, harjoitustapoja tai valmennusmenetelmiä. Soveltavan liikunnan ryhmistä osa on suljettuja, tietyn ryhmän mukaan rajattuja. Uimahallilla on soveltavan liikunnan vesitreenejä sekä Kemi Areenalla kaikille avoimia ryhmiä. Järjestämme myös maksutonta matalan kynnyksen liikuntaneuvontaa.

Kulttuuri-/vapaa-aikapalvelut järjestävät toimintaa palvelutaloissa ja muissa asumispalveluyksiköissä. Kemin historiallinen museo järjestää Kemin palvelutaloissa ja Kulttuurikeskuksessa erilaisia muistelutapahtumia mm. esittämällä vanhoja kuvia ja esineitä. Alueen hoiva- ja palvelutalot sekä muut yhteisöt voivat lainata maksutta museolta myös pienoisanäyttelyitä ja museolaukkuja, joiden avulla voi omatoimisesti

tutustua paikallishistoriaan ja menneisyyteen. Museon henkilökunta tekee myös vierailuja paikallisissa vanhustyön parissa toimivissa yhdistyksissä ja pitää heidän järjestämissään tilaisuuksissa luentoja Kemin historiasta.

Museon tarjoamat palvelut edistävät vanhusten hyvinvointia. Museon järjestämät tilaisuudet virkistävät ja tuovat iloa vanhusten elämään. Niissä ikäihmiset saavat äänensä kuuluviin ja kokevat tulleeensa huomioiduiksi.

Kirjaston kirjakassitoiminta on suunnattu niille, jotka eivät pysty käyttämään kirjaston palveluita tulemalla kirjastoon paikan päälle. Kirjakassit, joissa on asiakkaan toiveiden mukainen valikoima lukemista, toimitetaan kirjaston työntekijän toimesta tilaajalleen. Kirjasto tarjoaa Celiakirjaston ja celia-neuvonnan erityispalveluja lukemisen haasteista kärsiville. Kirjasto tarjoaa myös maksutonta digiopastusta senioreille henkilökohtaisena opastuksena keskiviikkoisin.

Kemiläisille omaishoitajille on tarjottu maksuton uimahallin käyttöoikeus.

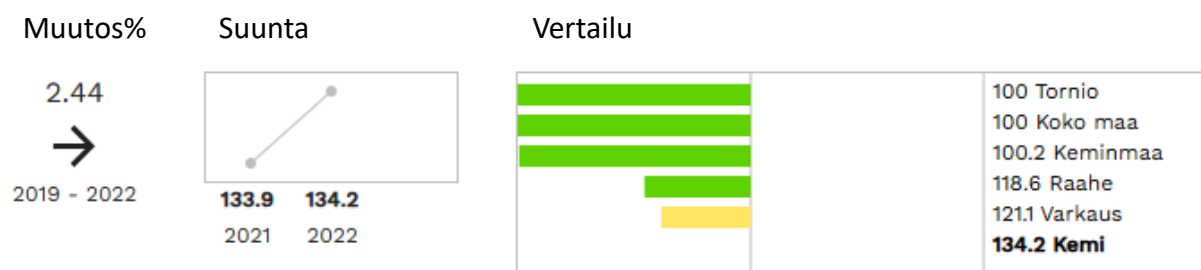

Kuva: Christer Ådahl

2.6 KAIKKI IKÄRYHMÄT

Elämänlaatu ja osallisuus

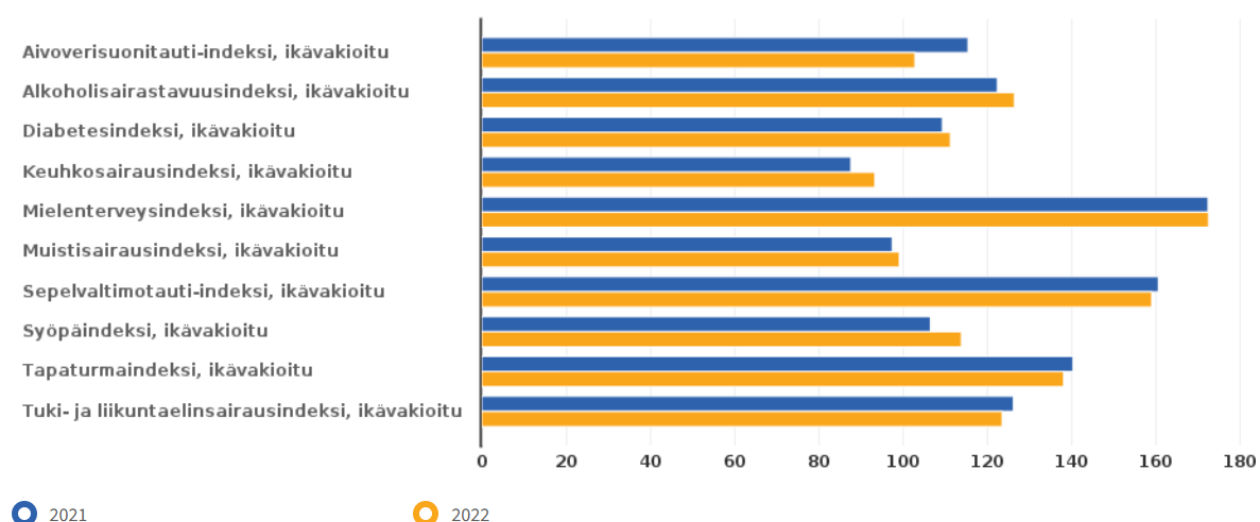
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu

Indikaattori ilmaisee alueen väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indikaattori koostuu kymmenestä erillisestä sairausryhmittäisestä osaindeksistä, jotka kuvaavat kyseisten sairauksien yleisyyttä alueen väestössä.

Indikaattorissa huomioitavat sairausryhmät ovat:

- syövät
- sepelvaltimotauti
- aivoverisuonitaudit
- tuki- ja liikuntaleinsairaudet
- vakavat mielenterveyden häiriöt
- tapaturmat
- muistisairaudet
- keuhkosairaudet
- diabetes
- alkoholisairaudet

[Taulukon linkki](#) Sotkanet

Taulukko ilmaisee sairauksien yleisyyttä Kemissä suhteessa koko maahan, joka indeksiluku on 100. Suurempi arvo edustaa sairauden suurempaa esiintyvyyttä Kemissä.

Sairastavuusindeksi muodostetaan näiden osaindeksien painotettuna summana. Kunkin sairausryhmän yleisyyttä painottaan sen perusteella, mikä on kyseisen sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden ja elämänlaadun sekä sote-palvelukäytön kustannusten kannalta. Laskenta on tehty THL:ssa.

Kansansairauksista mielenterveyshäiriöt ja sepelvaltimotauti sairausryhminä nostavat sairastavuusindeksiä Kemissä ja aiheuttavat paljon kustannuksia. Myös tapaturmaindeksi on Kemissä korkea.

Sairastavuusindeksi on Kemissä vertailukuntien korkein. Indeksien arvo on sitä suurempi, mitä yleisempää sairastavuus alueella on. Indeksi on ikävakioitu eli se kuvaa sitä osaa alueiden välisistä eroista, joka ei johdu ikärakenteiden erilaisuudesta.

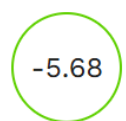
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Toimeentulotuki, euroa / asukas

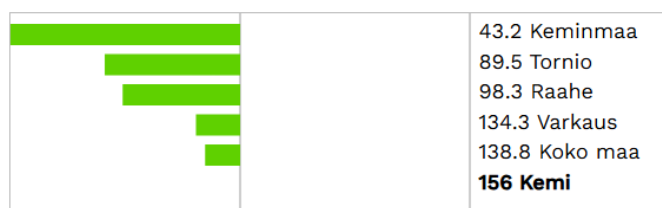
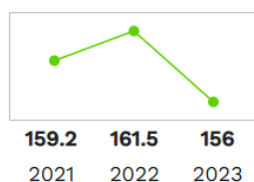
Muutos

% Suunta

Vertailu

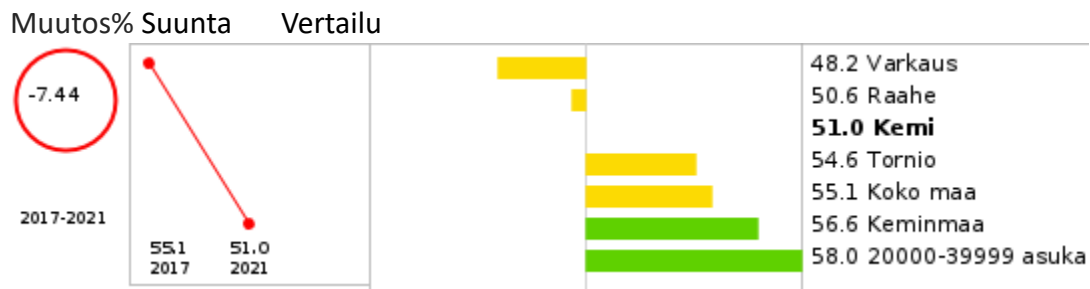
2018 - 2023

Toimeentulotuki asukasta kohti on laskenut Kemissä (-5,68 %) vuodesta 2018 vuoteen 2023. Vuonna 2022 toimeentulotuen määrä kuitenkin kääntyi nousuun. Asukasta kohti laskettu toimeentulotuki (156 euroa/as.) on Kemissä vertailukuntien korkein.

Kemissä toimeentulotukea saaneita on ollut aina paljon. Kunnan kaupunkimaisuus nostaa toimeentulotuen kustannuksia (Sotkanet.fi) ja Kemi on Lapin kunnista kaikkein tiheimmin asuttu. Kemin korkeiden toimeentulotukilukujen taustalla on myös pitkä teollinen historia sekä siihen liittyvä rakennemuutos ja korkea työttömyys. Taustalla on jonkin verran myös sosiaalista perimää.

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Kuntavaalien 2021 äänestysprosentti oli Kemissä 51,0 %. Vuodesta 1976 alkavissa tilastoissa kuntavaalien äänestysprosentti ei ole Kemissä ollut koskaan näin alhaalla kuin nyt. Edellisissä kuntavaaleissa vuonna 2017 äänestysprosentti oli 55,1 ja vuonna 2012 se oli 55,3. Äänestysaktiivisuus oli Kemissä vuonna 2021 vertailukuntien keskitasoa ja alempi kuin koko maassa keskimäärin. Äänestysvilkkaus jäi alhaiseksi myös valtakunnallisesti: koko maassa 55,1 % äänioikeutetuista kävi äänestämässä.

Vapaa-aikapalvelut ja tapahtumat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaiken ikäisten kuntalaisten toiminnan aktivointia ja mahdollisuutta harrastaa ja viettää aikaa mieleisellään tavalla. Tämän takia ohjattujen toimintojen ja varattujen tilojen ohella kuntalaisille tulee myös tarjota sellaisia hyvinvoinnin paikkoja ja mahdollisuuksia, joihin voidaan mennä aikaa varaamatta. Kuten luontopolut, kuntoreitit, hiihtoladut, pulkkamäet, laavut, pyörätieverkostot, kävelyreitit, kulttuurikierrokset, liikennepuisto ja leikkikentät.

Vapaa-aikapalveluiden toiminnan tavoitteena on ollut edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia, harrastusmahdollisuuksia ja osallisuutta kaikella toiminnalla sekä kulttuurin saavutettavuutta kulttuurilain mukaisesti. Kuntien kulttuuritoimintaa säätelevän lain (166/2019) tarkoituksena on parantaa kuntien kulttuuritoiminnan toimintaedellytyksiä, perusoikeuksien sivistyksellistä toteutumista, demokraattista kehitystä ja elinvoimaisuutta sekä kulttuuripalveluiden yhdenvertaista saatavuutta. Kulttuuripalveluiden mahdollisuudet elämänlaadun ja onnellisuuden lisäämisessä ovat rajattomat, ja palveluita tarjotaan kaikille ikäryhmille. Hyvinvoinnin edistämiseen kulttuurin keinoin tarvitaan verkostoitumista, erilaisten toimijoiden yhteen saattamista ja tiedon jakamista.

Vapaa-aikapalvelut ovat järjestäneet osallisuutta ja yhteisöllisyyttä edistävää matalan kynnyksen toimintaa kaikille ikäryhmille. Tavoitteena on ollut saada palveluita mahdollisimman helposti saavutettaviksi ja mahdollisimman monelle sopivaksi, mikä tarkoittaa toisinaan myös niiden viemistä kuntalaisten luo. Esimerkkinä tästä erilaisten esitysten ja työpajojen järjestäminen kouluilla ja palvelutaloissa. Tapahtumien järjestämisessä ja vapaa-ajan toiminnassa huomioidaan erityisesti lapset, nuoret ja ikäihmiset, sekä vähemmistöt (rasisminvastainen viikko ja Border Pride).

Kemin vapaa-aikapalvelut tarjoavat tärkeitä **kohtaamismahdollisuuksia kuntalaisille** eri toimipisteissä. Vapaa-aikapalveluiden toiminnoissa tilastoitiin vuonna 2024 kaikkiaan 591 410 käyntikertaa. Esimerkiksi Kemin kaupunginkirjastossa tilastoitiin 139 033 käyntiä ja 271 143 lainausta ja Kemin museoissa kävijöitä oli 31 021. Vuonna 2024 Kemin kaupunginorkesteri tavoitti 4 109 kuulijaa ja Meri-Lapin musiikkiopistossa oli Kemin kulttuurikeskuksessa 22 704 käyntikertaa.

Kaupungin museoihin on vapaa pääsy. Kulttuuripalvelut järjestävät vuosittain myös useita avoimia yleisöluentoja, kirjailijatapaamisia ja konsertteja, joihin on vapaa pääsy. Lastenkulttuurikeskuksessa oli vuonna 2024 yhteensä 7 518 asiakaskontaktia.

Kemin kaupunki täytti 155 vuotta 5.3.2024 ja erilaisia tapahtumia järjestettiin juhlavuoden kunniaksi useita ympäri Kemiä. Merkittävin tapahtuma oli 2500 kävijää tavoittanut Kemi 155 vuotta -juhla ja Kemi Areenan avajaiset. Uusi monitoimihallimme Kemi Areena avattiin juuri juhlavuotamme. Easy Living in Kemi 2024 -festivaali tavoitti noin 3500 kävijää ja Taiteiden yön tapahtumissa kävijöitä oli yli 3000. Yksi kaikenikäisten parissa suosituimmista tapahtumista on vuosi toisensa jälkeen ollut Lumiukon joulumyyjäiset, jotka keräsivät vuonna 2024 yli 2.000 kävijää. Vapaa-aikapalveluiden tuotantotiimi on järjestänyt myös muita maksuttomia, matalan kynnyksen tapahtumia kuntalaisille yhdessä kolmannen sektorin sekä paikallisten yritysten kanssa. Toiminnan tavoitteena on tarjota kuntalaisille saavutettavia elämyksiä ja monenlaisia mahdollisuuksia osallistua.

Palvelujen saavutettavuutta lisäävä Kaikukortti on otettu käyttöön Kemissä vuonna 2019. Kaikukortti tarjoaa mahdollisuuksia osallistua maksuttomasti kaupungin eri kulttuurikohteiden tarjontaan. Kaikukortin rinnalle on vuonna 2024 otettu käyttöön Sporttikortti mahdollistamaan harrastaminen myös pienituloisille ja lisäämään heidän hyvinvointiaan. Sporttikortilla pääsee uimaan ja kuntosalille maksutta.

Kivalo-opisto

Kivalo-opisto on seudullinen Kemin, Keminmaan, Simon ja Tervolan alueella toimiva kansalaisopisto. Se on monipuolinen elinikäisen oppimisen oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuksia oppia uutta ja kehittää taitoja erilaisilla kursseilla, kuten kielissä, taiteissa, kädentaidoissa, digitaidoissa ja liikunnassa. Opisto on yhteisöllinen ja avoin paikka, jossa voi tavata muita samanhenkisiä ihmisiä ja laajentaa sosiaalista verkostoa ja josta jokainen voi löytää jotain mielenkiintoista. Toiminta on suunnattu kaiken ikäisille. Opiston tarjontaan kuuluu myös osaamisperusteisesti toteutettuja kursseja, joten kansalaisopistoissa saavutettu osaaminen on aiempaa helpommin yksilön hyödynnettävissä muissa opinoissa tai työelämässä. Lisäksi Kivalo-opisto järjestää Taiteen perusopetusta (kuvataide) sekä maahanmuuttajille suunnattua suomen kielen koulutusta sekä senioreiden digiopetusta.

Kansalaisopistokoulutus on opiskelijalle omaehtoista, vapaatavoitteista ja tutkintoon johtamatonta, joka kuitenkin tuo osallistujille monenlaista osaamista ja jonka tunnistamista ja tunnustamista on helpotettu tuomalla kansalaisopistoihin osaamisperusteisuus. Kivalo-opistossa voi opiskella kursseja osaamisperusteisesti, jolloin kurssisuoritus viedään valtakunnalliseen Koski-tietovarantoon. Tämä helpottaa osaltaan opiskelu- ja työuraa rakentavien osaamisen kartuttamista sekä niitä henkilöitä, joiden formaaleista opinnoista on pitkä aika, ja joiden opinnot ovat mahdollisesti jääneet lyhyiksi, tai joiden opiskeluajalta on jäänyt huonoja muistoja ja kokemuksia osaamattomuudesta.

Kivalo-opiston tuntimäärältään laajimpia opetusalueita ovat musiikki ja liikunta. Ne molemmat tavoittavat ikäryhmät lapsista senioreihin. Asiakaspalautteiden perusteella varsinkin senioreiden keskuudessa koetaan kurssien ylläpitävän liikunta- ja toimintakykyä. Taito- ja taideaineet ovat myös tuntimäärältään suuri opetusalue. Niissä koetaan yhteisöllisyyttä ja opitaan uusia taitoja samalla kun ylläpidetään myös perinteistä käsityötekniikkaosaamista. Kuvataiteissa voi suorittaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisesti opintoja ja niitä voi hyödyntää mm. jatko-opintoihin hakeutuessa. Digitaalisten opetus senioreille on systemaattista ja jatkuvaa.

Vuodesta riippuen on tarjolla noin 9 eri kieltä. Näissä käy opiskelijoita hankkimassa osaamista työelämän tarpeisiin ja myös senioreita ylläpitämässä aivoterveystta, mutta joukossa on opiskelijoitakin. Esittävien taiteiden opetus tavoittaa ikäryhmät lapsista senioreihin.

Erilaiset kesäleirit antavat koululaisille tekemistä kouluvuoden päätyttyä.

Liikuntapaikat ja ulkoilutoiminta

Jyväskylän yliopiston ylläpitämä LIPAS tarjoaa ajantasaisen tiedon Suomen julkisista liikuntapaikoista ja virkistyskohteista avoimessa tietokannassa. Tietokannan mukaan Kemissä on 123 liikuntapaikkaa maaliskuussa 2025 (<https://www.lipas.fi/liikuntapaikat>). Lipaksen liikuntapaikoissa ovat mukana kenttien, lähiliikuntapaikkojen, kuntoratojen ja liikuntasalien lisäksi mm. laavut ja kodat sekä kaupalliset kuntosalit.

Aikuisten suosituin ja suurin liikuntapaikka on kevyen liikenteen väylä. Se on erittäin hyvä paikka liikkua ja on edullinen ratkaisu.

Ulkoliikuntapaikkojen osalta talven kunnossa pidettävää latuverkostoa on uudistettu niin että Pertajärveltä Kittilänjärven ulkoilupolkuun yhdistyvä uusi latureitti on otettu käyttöön talvella 2025. Latu muodostaa yhtyessään olemassa oleviin latuihin 14 kilometrin lenkin. Ulkokenttien osalta viime vuosina on tapahtunut muutoksia, joissa entinen Junkohallin tekonurmi kenttä on ulkokenttänä käytössä, Karihaaran tekonurmikenttä jäi Metsä Fibren biotuotetehtaan uuden yksityisradan tarvitseman

tilan alle. Tästä kentästä toteutettiin pienempänä 8v8 pelit mahdollistava tekonurmi kenttä Karihaaran urheilupuiston alueelle.

Sisäliikuntatilojen osalta Tervahalli ja Kemin Keila- ja Tennishalli poistuivat käytöstä huhtikuussa 2023 ja ne purettiin loppuvuoden aikana 2023. Uuden Kemi Areenan rakentaminen käynnistyi maaliskuussa 2023 ja uusi Kemi Areena otettiin käyttöön elokuussa 2024. Kemi Areena pitää sisällään purettujen tilojen toiminnot ja sijoittuu Sauvosaaren urheilupuiston ja Kemin uimahallin viereen täydentäen palvelukokonaisuutta. Uuden Kemi Areenan toiminnan hallinnointi on liitetty perustettuun Kemin Liikuntapaikat oy:n, joka sisältää myös Kemin jäähallin toiminnan.

Uimahallissa on käytössä Sporttikortti, jolla taloudellisesti heikoimmassa asemassa olevat; eläkeläiset, kuntoutustuella olevat, omaishoitajat, opiskelijat, työttömät, toimeentulotukea saavat tulotasoltaan alle 1 100 euroa. Kemissä on käytössä myös EU:n Vammaiskortti avustajaa tarvitseville.

Uimahallin tarveselvitys, jossa esityksenä on uuden uimahallin rakentaminen vuosikymmenen lopulla nykyisen uimahallin paikalle, joka yhdistää Kemin Areenan ja uuden uimahallin kokonaisuudeksi.

Lähde: Liikuntapaikat: Lipas.fi Jyväskylän yliopisto, 26.3.2025.

Ehkäisevä päihdetyö

Hyvinvointityöryhmä on toiminut ehkäisevän päihdetyön toimielimenä vuodesta 2024 alkaen. Ehkäisevän päihdetyön yhteyshenkilönä on toiminut nuorisosihteeri Tanja Paaso-Rantala.

Nuorille toteutetaan vuosittain päihdekysely, joka on paikallisen info -ryhmän organisoima. Kysely on kohdennettu 6-9 luokkalaisille perusopetuksen oppilaille sekä lukion oppilaille.

Jatkuvana toimintamuotona ehkäisevässä päihdetyössä on jalkautuvan nuorisotyön tekeminen kesällä ja erityisesti isoissa tapahtumissa.

Koulunuorisotyön toimet ehkäisevän päihdetyön tehty lukuvuonna 2024-2025:

Päihdetyön viikolla koulunuorisotyössä on järjestetty päihdepakuhuone ja pop-up piste, missä esillä on ollut päihteisiin liittyvää materiaalia.

Opon tunneilla pidetty 7.lk päihdeinfoa

Vanhempainillassa on esitelty vapeja (sähkösavuketuotteita) vanhemmille ja lisätty tietoisuutta. Yhteistyötä tehty Ehyt ry:n kanssa. Top 3-infot huolesta hyvinvointiin ryhmän jälkeen. poliisin ja info -ryhmän kautta lähetetään wilmassa vanhemmille, missä ajankohtaisia teemoja nostettu, näitä on lähetetty useampi vuosi

Päihdeviikolla on vuoden 2024 aikana tehty laajaa valistusta julisteilla, joita jaettiin kaupungin eri toimipisteisiin.

Järjestöyhteistyö

Järjestöstrategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.11.2022 § 92.

Kaupunki jakaa kumppanuusavustuksia 35.000 euron arvosta kemiläisille järjestöille. Lisäksi tuetaan 5.000 eurolla projektivastuksen kautta järjestöjen projekteja, joihin saadaan lisäksi muuta ulkopuolista rahoitusta.

Kaupungin tärkeitä kumppaneita hyvinvoinnin edistämässä ovat Ammattiopisto Lappia, Lapin ammattikorkeakoulu, Meriva sr, Kemin seurakunta, Liikenneturva, Meri-Lapin Järjestökeskus Silta ja muut kolmannen sektorin toimijat.

Yhteistyötä järjestöjen kanssa tehdään paljon mm. tapahtumien järjestämisessä erityisesti vapaa-aikapalveluissa mutta myös muilla toimialoilla. Seniorimessut järjestetään vuosittain oppilaitosten, järjestöjen, Kemin kaupungin ja Keminmaan kunnan yhteistyönä. Yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa on tehty siten, että eri järjestöt ovat käyneet kouluilla ja palvelutaloilla vierailemassa ja järjestämässä toimintaa.

Lapin hyvinvointialueen (Lapha) aloittaessa sosiaali- ja terveysjärjestöt ovat voineet hakea toiminta- ja kumppanuusavustuksia Laphalta. Avustuksen saaminen samaan toimintaan Laphalta ja kaupungilta ei ole mahdollista. Kemi avusti Laphan aloittaessa ensimmäisen vuoden vielä esim Yhdessä ry:n ja Kemin A-killan maksamalla toimitilojen vuokrat, jottei toiminta katkennut siirtymävaiheessa.

Lastenkulttuurikeskus tekee yhteistyötä Kemin MLL:n ja Pelastakaa Lapset ry:n kanssa lapsiperheiden tapahtumissa. Liikuntapalveluissa toimitaan tiiviissä yhteistyössä urheiluseurojen kanssa ja pidetään järjestötoimijoille mm. seurafoorumia. Ympäristötoimialalla myönnetään lupia alueiden käyttöön tapahtumien järjestäjille ja tehdään mm. siivousyhteistyötä urheiluseurojen, eläkeläisjärjestöjen ja asukasyhdistysten/korttelitoimikuntien kanssa ympäristön viihtyisyyden lisäämiseksi.

Kemin kaupungin työllisyyspalvelut edistää järjestöjen työllistämismahdollisuuksia myöntämällä Kemi-lisää palkkauskustannuksiin, neuvomalla työnantajavelvollisuuksissa ja auttamalla järjestöjä rekrytoinnissa. Työllistämisen kautta järjestöt saavat resursseja toimintansa ylläpitämiseen ja työnhakijat työtä ja osaamisensa vahvistamista. Järjestöyhteistyö on myös osa kaupungin elinvoiman edistämistä.

Kemin kaupunki myöntää vuosittain kumppanuusavustuksia rekisteröidyille yleishyödyllisille yhdistyksille ja järjestöille. Avustusohjeet löytyvät kaupungin internet-sivuilta: <https://www.kemi.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/jarjestot/avustukset/>

Meri-Lapin Järjestökeskus Silta on alueen yhdistysten yhteinen edunvalvonta- ja kehittämisorganisaatio, joka kehittää yhdistystoimintaa ja edistää kuntalaisten hyvinvointia.

Meri-Lapin Järjestökeskus Sillan yhdistyksille tarjoamia palveluita ovat mm

- Arjen tuki
- IT- ja viestintätuki, kopiointi, laminointi
- Kuntien, hyvinvointialueen ja järjestöjen välinen yhteistyö
- Tietoa järjestöjen avustuksista
- Yhdistystoiminnan ja viestinnän koulutuksia
- Ilmaiset kokoontumistilat järjestöjen yleishyödylliseen toimintaan, kokousvälineistö
- Pienimuotoista säilytystilaa
- Järjestötietopiste LPKS:n aulassa tiistaisin
- Järjestöliite elokuussa
- Verkostoja, tilaisuuksia

Kemin kaupunki ja Meri-Lapin Järjestökeskus Silta järjestävät Kemin alueella toimiville järjestöille toimijatapaamisia vuosittain 1-2 kappaletta. Osallistuminen on paikan päällä ja etänä Teams-yhteydellä toteutettu hybridi. Tapaamisissa käsiteltiin mm. järjestöjen ajankohtaisia asioita, järjestötyöllistämistä sekä järjestökuntayhteistyötä. Tapaamisessa on esitelty kaupungin järjestöyhteistyömuotoja ja käynnissä olevia kaupungin ja järjestöjen yhteistyötä tukevia hankkeita.

Järjestöjen kanssa tehdään myös yhteistyötä ja Harrastekoordinaattori, tapahtumakoordinaattori järjestöyhteyshenkilönä toimivan HYTE-koordinaattorin kanssa ovat vierailleet yhdistysten ja järjestöjen tilaisuuksissa. Myös liikuntaneuvoja ja liikunnanohjaaja vierailee järjestöjen tilaisuuksissa esittelemässä kaupungin omaa toimintaa.

Järjestöjä on haastanut muutokset hyvinvointialueen käynnistymisvaiheessa 2023, jolloin aiemmat kuntien tuet eivät ole jatkuneet välttämättä ennallaan. Kemin kaupunki kuitenkin rahoitti avustuksialla 2023 vuoden osalta järjestöjä, jotka aiemmin olivat saaneet tukea soten puolelta, mutta eivät vielä saaneet niitä Laphalta. Kemin organisaatio uudistuksessa muutettiin yleisavustukset kumppanuus- ja projektiavustuksiksi 2022 alkaen.

Kemin kaupungin järjestöyhdyshenkilönä toimiva HYTE-koordinaattori on ollut jäsenenä Meri-Lapin järjestöneuvottelukunnassa sekä Lapin osallisuus verkostossa ja lisäksi osallistunut Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen järjestämään kuntien järjestöyhdyshenkilötapaamisiin.

Urheiluseurat liikuttavat suurta määrää kemiläisiä päivittäin. Seuroissa tehdään arvokasta työtä niin tavoitteellisesti harjoittelevien kuin kuntoliikkujienkin hyvinvoinnin eteen. Harrastettavia lajeja on laskettu Kemistä löytyvät yli 120.

Kaikille avoin kohtaamispaikka **Kemi Kamhari** on STEA rahoituksella toteutettavaa matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoimintaa, jonka käytännön työn toteutuksesta on vastannut Meriva säätiö.

Vuonna 2024 Kemi Kamhari oli avoinna 190 päivää, maanantaista perjantaihin kello 9–15 välillä. Matalan kynnyksen kohtaamispaikkana Kamhari tarjoaa kävijöilleen mahdollisuuden osallisuudentunteen vahvistumiseen, on helposti saavutettavissa, turvallinen ja avoin ympäristö, jossa on tarjolla monipuolista ohjelmaa. Kammarin ohjelma on koottu viikko-ohjelmaan, kahden viikon jaksoihin. Toimintavuonna toteutettiin 370 eri ohjattua toimintoa, joka tarkoittaa keskimäärin 2 ohjattua toimintoa päivässä. Kammarin kävijämäärä on suuri suhteutettuna toimintaympäristön kokoon: toimintavuonna n. 11 000 käyntikertaa, joka on arviolta n. 55 kävijää päivässä. Kammarin käyntikertojen määrä on arvio, joka perustuu vapaaehtoiseen kävijälistaan tehtäviin merkintöihin ja henkilökunnan havaintoihin.

Kammarin ohjattu toiminta pitää sisällään henkilökunnan itse suunnittelemaan, toteuttamaa ja arvioimaa ohjelmaa, mutta myös toteutettuna tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, kuten Kemin kaupunki, Lapin ammattikorkeakoulu sekä Meri-Lapin Mielenterveys ry. Kävijöiden toiveesta ohjattu toiminta pitää sisällään mm. retkiä lähivirkistyskohteisiin, tutustumiskäyntejä ja vierailuja sekä vierailijoita, asiantuntijaluentoja sekä palveluneuvontaa. Palveluneuvonnan keskittyi henkilökunnan tarjoamaan digineuvontaan.

Kahdesti vuodessa Kammarilla toteuttavat asiakaskyselyt tuottavat sekä määrällisiä että laadullisia tuloksia. Vastaajista 55 % ilmoitti käyvänsä Kammarilla päivittäin, 26 % 2-3 kertaa viikossa, 8 % kerran viikossa ja 1 % kerran kuukaudessa (n=55). Vastaajista 24 % kertoi osallistumisen Kammarin toimintaan tuoneen mielekästä sisältöä arkeen, 21 % parantaneen mielialaa, 17 % parantaneen kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä 16 % lisänneen aktiivisuutta (n=56). ”Kamhari on tukenut itsetuntoani ratkaisevasti, kun oikeiden töiden löytäminen näyttää mahdottomalta.” (lainaus: asiakaskysely) Vastaajista 100 % (n=49) kertoi kokevansa olevan osa Kammarilla yhteisöä. ”Tunnen itseni hyväksytyksi ja vähemmän yksinäiseksi.” (lainaus: asiakaskysely). Vastaajista 74 % kertoi saaneensa Kammarin toiminnan kautta uusia ystäviä (n=49) ja 82 % (n=49) kertoi saaneensa Kammarilla apua pyydettyä. ”Täällä saa jutella ihmisten kanssa. Jos tarvitsen apua paperi asioihin niin täällä aina autetaan. Kammarille on helppo tulla. Henkilökunta mukavia ja avuliaita.” (lainaus: asiakaskysely).

Kemi kammarin jatkoa on valmisteltu päätöksenteossa 2025 vuoden alusta ja tilat on päätetty toteuttaa Kemin kulttuurikeskukseen. Toiminnan on tarkoitus alkaa 5/2025.

Punaisen Ristin monimuotoinen ystävätoiminta toiminta tukee avuntarvitsijoiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Vuonna 2024 ovat toimineet kahdenvälinen ystävätoiminta ja ulkoiluystävätoiminta, kertaluonteista avustaja-apua tarjoava avustajarekisterin toiminta, Wirkeiden Warttuneiden kerhotoiminta sekä riksapyörätoiminta. Kokeiluna pidettiin myös ryhmäulkoilutus tapahtumia. Vuonna 2024 muodostettiin alueellinen henkisentuen hälytysryhmä, jossa mukana on SPR:n osaston vapaaehtoisia. Henkisen tuen ryhmä ja hälytysryhmä ovat hälytettävissä viranomaisille tilanteissa häiriötilanteissa, joissa viranomaiset tarvitsevat lisäresurssia (sosiaalitoimi).

Ruoka-aputoimintaa järjestettiin koko vuoden 2024 ajan turvallisuusohjeita noudattaen.

Lukuvuodesta 2021-22 aloitettiin perusopetuksessa **Harrastamisen Suomen mallin** mukainen harrastekerhojen toteuttaminen kaikissa kouluissa. Tavoitteena toiminnassa oli löytää mieluista ja maksutonta harrastusta koulupäivän yhteyteen niille lapsille, joilla ei ole yhtään harrastusta. Oppilaat ovat saaneet toivoa itselleen mieleisiä harrastuksia, joista eniten toivottuja kerhoja on pyritty toteuttamaan kouluilla. Suosituimpia ovat olleet kuluvana kerhovuonna 2024-25 jalkapallo, koris, pelien pelaamiskerho sekä musiikkikerhot. Kestosuositut ovat olleet myös kuvataidekerhot, breakdance/hiphop harrastukset. Kerhoja on järjestetty 21 – 38 kerhoa vuosittain.

Turvallisuus

Ympäristötoimiala ja työsuojelu ovat järjestäneet vuosittain Liikenneturvan kanssa useita liikenneturvallisuuteen liittyviä tapahtumia Kemissä. Kemiin hankittiin nopeusnäyttötäuluja (ajoneuvonopeuksien alentaminen) Lehtokadulle, Meripuistokadulle Lyseon lukion kohdalle ja Tornionkadulle. Kemin ydinkeskustassa on otettu käyttöön 30 kilometrin tuntinopeusrajoitus vuonna 2022.

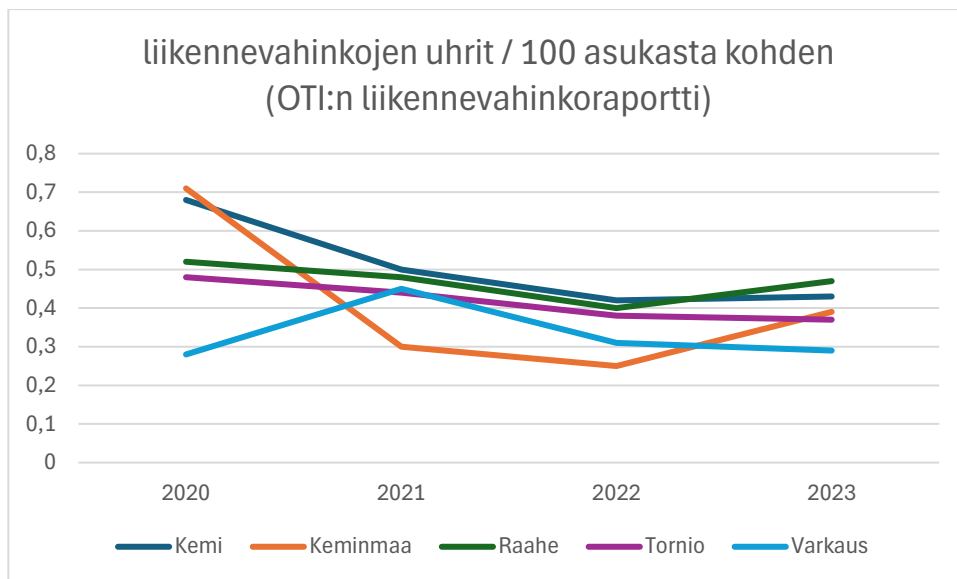
Ympäristötoimiala on toteuttanut vuosittain investointikohteita liikenneturvallisuuden parantamiseksi Kemissä:

- Yläkoulun hankesuunnittelu, jonka kanssa saman aikaisesti laajempi liikennesuunnittelu
- Meripuistokatu/Kirkkopuistokatu liittymäalueen korottaminen 2024
- Esteettömyyskohteiden parantaminen
- Lehtokadun liikennevalojen parantaminen
- Väkky-suojatievalot Kiveliönkadulle ja Karihaaranväylälle 2024

Kemin kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontuu noin kolme kertaa vuodessa. Työryhmässä on edustajia kaupungin eri toimialoilta, ELY-keskuksesta, Liikenneturvasta, Poliisista ja Pelastuslaitokselta.

Kemissä on tarkastelujaksolla vuosina 2020-23 hieman vertailukuntia enemmän liikennevahinkojen uhreja asukaslukuun suhteutettuna. Liikennevahinkojen määrä on

laskenut Kemissä ja Keminmaalla Kemissä raportointivuosina 2020-2023. Liikennevahinkojen uhreilla tarkoitetaan liikennevahingoissa loukkaantuneita ja kuolleita (<https://www.lvk.fi/liikennevahinkoportti/>).

Kaupunki- ja Kuntapalvelut 2024 -tutkimus

Kemi oli mukana FCG Konsultointi Oy:n tekemässä Kaupunki- ja Kuntapalvelut 2024 -tutkimuksessa, jossa kartoitettiin asukkaiden tyytyväisyyttä asuinkuntaan ja asumiseen sekä kuntalaisten kokemaa turvallisuutta.

Tiedonkeruu tehtiin kirjekyselynä kuudessa kaupungissa loka-marraskuussa 2024. Vastaaminen oli mahdollista myös verkkolinkin kautta. Tutkimuksen toimeksiantajina olivat tällä kerralla Espoon kaupunki, Helsingin kaupunki, Kemin kaupunki, Lahden kaupunki, Oulun kaupunki ja Vantaan kaupunki. Kaikki nämä kaupungit ovat olleet KAPA-tutkimuksessa myös aikaisemmin, viimeksi vuonna 2020.

Kemissä vastauksia kerättiin myös kaupungin omien some-kanavien kautta, mutta raportissa on vertailtavuuden vuoksi vain otokseen valittujen vastaukset.

Kemissä tyytyväisyys on vähentynyt kaupungin omien luottamushenkilöiden toiminta ja kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksiin kaupungin kehittämisessä ja suunnittelussa.

Kemissä otoksen koko oli 500 henkilöä ja kyselyyn saatiin 136 vastausta. Tutkimus tehdään yleensä neljän vuoden välein ja Kemi oli edellisen kerran mukana vuonna 2020.

Tyytyväisyys asuinkuntaan 1=erittäin huono 5=erittäin hyvä	Kemi keskiarvo	Tutkimuskuntien keskiarvo	Muutos Kemissä 2020–2024
Liikenneturvallisuus jalankulkijan kannalta	3,59	3,67	-0,04
Liikenneturvallisuus pyöräilijän kannalta	3,60	3,70	+0,16
Liikenneturvallisuus autoliikenteen kannalta	3,93	3,97	+0,11
Liikkumisen esteettömyys	3,00	3,41	+0,16
Katujen ja teiden hoito	2,34	3,02	-0,40
Yleinen järjestys ja turvallisuus	3,86	3,76	-0,05
Asuinalueen turvallisuus	4,00	3,97	+0,01
Rakennetun ympäristön viihtyisyys ja kauneus	3,39	3,53	-0,18

FCG Konsultointi Oy: Kaupunki- ja Kuntapalvelut 2024

Kemin turvallisuustilanne on pääosin hyvällä tasolla, ja erityisesti pyöräilyn ja autoliikenteen turvallisuus ovat parantuneet. Suurimmat kehittämistarpeet liittyvät katujen ja teiden hoitoon sekä rakennetun ympäristön viihtyisyyteen. Liikkumisen esteettömyydessä on kehittämistä verrattuna muihin kuntiin.

Tyytyväisyys asuinkuntaan 1=erittäin huono 5=erittäin hyvä	Kemi keskiarvo	Tutkimuskuntien keskiarvo	Muutos Kemissä 2020–2024
Kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuudet kaupungin kehittämiseen ja suunnitteluun	2,42	2,67	-0,65
Tiedottaminen kunnan palveluista	3,15	3,16	-0,36
Kunnan virastojen asiakaspalvelu yleensä	2,98	3,27	-0,41
Kunnan sähköiset palvelut (esim. asioiden hoitaminen verkossa)	3,32	3,58	
TE-palvelut (esim. työnvälitys, työvoimakoulutus, starttiraha ja palkkatuki)	2,93	3,15	
Miten hyvin kunnan omien luottamushenkilöiden toiminta on hoidettu asuinkunnassa	2,36	2,80	-0,49

FCG Konsultointi Oy: Kaupunki- ja Kuntapalvelut 2024

Tyytyväisyys on vähentynyt kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksiin, kunnan omien luottamushenkilöiden toimintaan, asiakaspalveluun ja tiedottamiseen.

Tyytyväisyys asuinkuntaan 1=erittäin huono 5=erittäin hyvä	Kemi keskiarvo	Tutkimuskuntien keskiarvo	Muutos Kemissä 2020–2024
Varhaiskasvatus	3,68	3,80	-0,23
Peruskoulu	3,55	3,79	-0,40
Lukio	4,14	4,05	-0,05
Ammatillinen koulutus	3,76	3,78	-0,11
Kansalais- ja työväenopistot	4,08	3,96	-0,02

FCG Konsultointi Oy: Kaupunki- ja Kuntapalvelut 2024

Kemin vahvuuksia ovat lukio ja kansalaisopistot, mutta peruskoulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa tyytyväisyys on laskenut edellisestä kyselystä.

Tyytyväisyys asumiseen 1=erittäin huono 5=erittäin hyvä	Kemi keskiarvo	Tutkimuskuntien keskiarvo	Muutos Kemissä 2020–2024
Asunnon koko ja varusteet	4,47	4,32	+0,12
Työmatkakustannukset	3,77	3,50	+0,04
Liikenneyhteydet	3,60	3,92	+0,11
Kaupallisten palvelujen sijainti	4,07	4,12	+0,27
Asuinalueen arvostus	3,76	3,90	+0,07
Asuinalueen palvelutason kokonaisuus	3,60	3,69	+0,17
Rakennetun ympäristön viihtyvyys ja kauneus	3,53	3,70	+0,05
Kevyen liikenteen väylät	3,87	4,00	+0,29

FCG Konsultointi Oy: Kaupunki- ja Kuntapalvelut 2024

Kokonaisuutena tyytyväisyys asumiseen on kehittynyt myönteisesti vuosien 2020–2024 välillä.

Turvallisuuden kokeminen	Kemi, kokee turvalliseksi ja melko turvalliseksi %	Tutkimuskunnat yhteensä, kokee turvalliseksi ja melko turvalliseksi %	Muutos Kemissä 2020–2024
Kävely asuinalueella myöhään illalla	87,1 %	83,3 %	+12,6 %
Kävely asuinalueella päivällä	99,3 %	98,3 %	+0,5 %
Kävely keskustassa myöhään illalla	70,4 %	57,6 %	+10,4 %
Kävely keskustassa päivällä	99,3 %	96,9 %	+1,8 %

FCG Konsultointi Oy: Kaupunki- ja Kuntapalvelut 2024

Kemissä turvallisuuden kokemus on parantunut viime vuosina, erityisesti myöhäisillan liikkumisessa.

Tyytyväisyys asuinkuntaan Kunnan vapaa-aika ja liikuntapalvelut 1=erittäin huono 5=erittäin hyvä	Kemi, ei ollenkaan huolestunut %	Tutkimuskunnat yhteensä, ei ollenkaan huolestunut %	Muutos Kemissä 2020–2024
Kirjastopalvelut	4,40	4,35	-0,06
Nuorten harrastustoiminta	2,98	3,49	-0,04
Museot ja taidenäyttelyt	3,82	3,89	-0,16
Teatteri, tanssi ja muu esittävä taide	3,60	3,87	0,00
Konsertit ja musiikkiesitykset	3,37	3,88	+0,05
Urheilu- ja pelikentät	3,23	3,85	-0,01
Sisäliikuntatilat	3,65	3,78	+0,61
Uimahallit	3,89	3,73	-0,44
Uimarannat ja maauimalat	3,70	3,68	+0,02
Kuntoradat ja ulkoilureitit	4,18	4,19	+0,09
Ulkoilualueet ja -puistot	4,07	4,07	+0,17
Tiedottaminen liikuntapalveluista	3,22	3,27	+0,11
Lasten leikkipaikat	3,46	3,86	-0,27
Torit ja torikauppa	3,04	3,19	+0,18

FCG Konsultointi Oy: Kaupunki- ja Kuntapalvelut 2024

Kemin vahvuuksia ovat kirjastopalvelut, ulkoilureitit ja uimahalli, mutta parannuksia kaivataan erityisesti nuorten harrastusmahdollisuuksiin, urheilukenttiin ja lasten leikkipaikkoihin. Positiivista kehitystä on tapahtunut sisäliikuntatiloissa ja torikaupassa.

Osallistava budjetointi

Osallistava budjetointi on toimintatapa, jossa asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovaroja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Osallistuva budjetointi tarkoittaa talouden ja demokratian yhdistämistä. Asukkaat otetaan siinä mukaan pohtimaan ja myös päättämään siitä, mihin määrätty taloudelliset resurssit käytetään.

Osallistuva budjetointi on demokraattinen prosessi: se on kuntalaisten avointa keskustelua, vuoropuhelua ja intressien yhteensovittamista sekä yhteistyötä asukkaiden kanssa. Sen avulla voidaan parantaa valmistelun ja päätöksenteon avoimuutta sekä vahvistaa kansalaisten osallisuutta ja luottamusta hallintoa ja päätöksentekoa kohtaan. Se on myös keino motivoida asukkaita kiinnostumaan, osallistumaan ja ottamaan myös itse vastuuta. Osallistavaan budjetointiin on varattu 30.000 euroa vuosittain. Teemat ovat olleet esim 2022: Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen, 2023 kaupunkikeskustan viihtyisyyden ja vetovoiman kehittäminen, 2024 hankittiin esimerkiksi monipuolinen valikoima lainattavia liikuntavälineitä kirjastoon. Vuonna 2025 kaupunki pyysi Kemissä opiskelevalta toisen asteen opiskelijoilta ehdotuksia siitä, miten he käyttäisivät 10 000 euroa.

2.7 YHTEENVETO INDIKAATTOREISTA

Kemi saa vuonna 2024 TEAviisarilla mitattuna terveydenedistämisasiivisuudesta 71/100 pistettä (<https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>). Vuotta aiemmin Kemin saamat pisteet olivat 70/100. Kuntajohto ja perusopetus saavat Kemissä terveydenedistämisasiivisuudesta hyvän tuloksen, mutta kaikilla muilla osa-alueilla (lukiokoulutus, liikunta ja kulttuuri) on parannettavaa.

HYTE-kerroin: Kemin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on ollut 19 euroa/ kuntalainen vuotta 2023 lukuun ottamatta. Tällöin kuntajohdon vastaukset puutuivat ja kulttuurin vastauksissa oli jäänyt huomioimatta prosenttitaide. Nämä korjattiin vuoden 2024 aikana. Kemi saa HYTE-kertoimesta 63 pistettä ja sen kautta kannustinrahaa 380.000 euroa.

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet: Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan joka neljäs kemiläinen 8. ja 9. luokan oppilas kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi ja on ylipainoinen. Nuoria vaivaa usein myös läheisen ystävän puuttuminen. Kemiläisistä 8.- ja 9.-luokkalaisista jopa 10,0 % juo itsensä tosi humalaan kerran kuukaudessa. Nuorten tupakointi on kääntynyt laskuun, mutta päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta käyttäviä on 12 prosenttiin. Tämän taustalla vaikuttaa nuuskaamisen, sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien suosio. Huumeokeilut ovat edellisestä kouluterveyskyselystä 2021 lisääntyneet ja huumeiden saatavuuden koetaan kasvaneen. Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeneiden osuus on jatkanut nousua kemiläisten 4. ja 5. luokan oppilaiden keskuudessa. Positiivista kehitystä on koulukiusaamisen vähentyminen edellisiin kouluterveyskyselyyn verrattuna.

Hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksen hälyttävimpiä kohtia on lastensuojeluilmoitusten lukumäärät, jotka ovat olleet voimakkaassa kasvussa viime vuodet. Vuonna 2021 ilmoituksia tehtiin 626, kun vuonna 2023 ilmoituksia tehtiin 1177 kappaletta. Ennakkotieto vuodelta 2024 on 1600 lastensuojeluilmoitusta. Kemissä lastensuojeluilmoituksia tehdään vertailukunnista eniten ja kokomaan keskiarvoa enemmän. kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä, joka on Kemissä vertailukuntien korkein ja noususuuntainen.

Lasten pienituloisuusaste on Kemissä noususuunnassa ja vertailukuntien toiseksi korkein ennen Varkautta. Perheiden hyvinvointi näyttää lastensuojelun tarpeen lisääntymisenä edelleen huonontuneen. Perheiden ongelmiin pitäisi pystyä puuttumaan nykyistä aiemmin, ja sijoitusten lasku edellyttäisi panostusta ehkäisevään työhön. Ennalta ehkäiseviä palveluja pyritään osaltaan vahvistamaan perhekeskustoiminnalla, jossa yhteensovitetaan kaupungin sekä järjestöjen ja seurakuntien lapsille, nuorille ja perheille suunnattuja palveluita ja toimintaa.

Nuoret ja nuoret aikuiset: Nuorten ja nuorten aikuisten kohdalla hälyttävän indikaattori on Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan ammattiopiston ensimmäisten vuosikurssien opiskelijoiden ylipaino on nousussa ja he, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää on monin kertaistunut edellisestä kouluterveyskyselystä.

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleiden 15–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisistä on noussut.

Nuorisotyöttömien osuus 18–24-vuotiaasta työvoimasta on Kemissä vertailukuntien korkeimpia. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on vuosikymmen lopun laskun jälkeen kääntynyt nousuun Kemissä. Osuus oli vuonna 2023 suurempi kuin vertailukunnissa Varkautta lukuun ottamatta ja suurempi kuin koko maassa keskimäärin.

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan tupakointi on vähentynyt ja huumeiden kokeilu on laskenut Kemissä lukiossa opiskelevien osalta. Nuuskan käyttö on lisääntynyt voimakkaasti lukiossa opiskelevien keskuudessa. Huomattavaa kuitenkin, että uusien tupakkatuotteiden käyttö on lisääntynyt sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien osalta. Huumeiden saatavuus nähdään yhä helpompana. Ammattioppilaitoksissa yksinäisyys on lisääntynyt huomattavasti. Ahdistuneisuus on Kemissä ja Keminmaassa lukion opiskelijoiden osalta suurempaa kuin koko maassa keskimäärin ja vertailukunnissa. Ahdistuneisuus on hieman vähentynyt edellisestä vuoden 2021 kouluterveyskyselystä.

Työikäiset: Työikäisillä hälyttävän indikaattori on mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat, joiden määrä on noussut Kemissä huomattavasti jo vuosikymmenen lopulta, ja osuus on vertailukuntien suurimpia.

Ongelmallisin osa työttömyydestä on rakennetyöttömyys (vaikeasti työllistettävät). Kemissä rakennetyöttömien osuus 15–64-vuotiaasta väestöstä on vertailukuntien suurin. Vuonna 2024 Kemissä oli työttömänä 1147 henkilöä ja rakennetyöttömiä 680 henkilöä. Rakennetyöttömät sisältävät pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, palveluilta työttömäksi jääneet ja palveluilta palveluille siirtyneet.

Kemissä on vertailukuntia enemmän työkyvyttömyyseläkettä saavia 25–64-vuotiaita, mutta osuus on laskusuuntainen. Osuus on kuitenkin korkein vertailukuntiin ja koko maan keskiarvoon nähden. Myös toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden työikäisten osuus on Kemissä laskusuunnassa.

Ikäihmiset: Ikäihmisillä hälyttävän indikaattori on kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä. Kemissä oli kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitojaksoja suhteellisesti enemmän kuin vertailukunnissa ja koko maassa keskimäärin vuonna 2023. Hoitojaksot ovat laskeneet vuoden 2018 huipusta, jolloin hoitojaksoja oli 729,5 vuodessa. Vuonna 2023 hoitojaksoja oli 485. Hoitojaksojen määrä on siis pienentynyt kolmanneksella kuluneen 5 vuoden aikana.

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisistä on hieman noussut Kemissä 2022-24, mutta laskenut aiemmasta 2019 tasosta viime vuosina. Osuus on suurempi kuin Torniossa ja koko maassa keskimäärin, mutta pienempi kuin muissa vertailukunnissa.

Kaikki ikäryhmät: Asukkaiden sairastavuus on Kemissä huomattavan korkeaa ikävakioidulla sairastavuusindeksillä mitattuna. Kansansairauksista mielenterveyshäiriöt ja sepelvaltimotauti sairausryhminä nostavat sairastavuusindeksiä Kemissä ja aiheuttavat paljon kustannuksia. Myös tapaturmaindeksi on Kemissä korkea. Sairastavuusindeksi on Kemissä vertailukuntien korkein. Indeksien arvo on sitä suurempi, mitä yleisempää sairastavuus alueella on. Indeksi on ikävakioitu eli se kuvaa sitä osaa alueiden välisistä eroista, joka ei johdu ikärakenteiden erilaisuudesta.

Toimeentulotuki asukasta kohti on laskenut Kemissä (-5,68 %) vuodesta 2018 vuoteen 2023. Vuonna 2022 toimeentulotuen määrä kuitenkin kääntyi nousuun. Asukasta kohti laskettu toimeentulotuki (156 euroa/as.) on Kemissä vertailukuntien korkein.

Äänestysaktiivisuus vuoden 2021 kuntavaaleissa jäi Kemissä 51,0 prosenttiin, mikä on alhaisin äänestysvilkkaus kuntavaaleissa vuodesta 1976 alkavissa tilastoissa.

2.8 VALTUUSTOKAUDEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN 2022–2025 TOTEUMA

Kaupunginvaltuusto hyväksyi laajan hyvinvointikertomuksen 2017-2021 ja hyvinvointisuunnitelman 2022–2025 vuosille 3.10.2022 § 77. Toimialat ovat täyttäneet hyvinvointisuunnitelmaan toimenpiteet vuodesta 2019 alkaen talousarviossa yhtä aikaa strategian toimenpidesuunnitelman kanssa. Toimialat ovat raportoineet hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä:

- **Vuoden 2021 toimenpiteistä**
Toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä 2021
<https://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2022/06/Toimintakertomus-ja-tilinpaatos-2021-KV-130622-final.pdf>
- **Vuoden 2022 toimenpiteistä**
Toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä 2022
<https://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2023/06/signed-tilinpaatos-ja-toimintakertomus-2022-kv-120623.pdf>
- **Vuoden 2023 toimenpiteistä**
Toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä 2023
<https://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2024/08/toimintakertomus-ja-tilinpaatos-2023-kv.pdf>
- **Vuoden 2024 toimenpiteistä**
Toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä 2024

Linkeistä löytyviin toimintakertomuksiin sisältyy taulukko, johon on koottu valtuustokauden 2021–2025 hyvinvointisuunnitelman toteuma tiivistetysti.

3 HYVINVOINTISUUNNITELMA 2026-2029

Uusi hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma tuodaan päätöksentekoon syksyn 2025 aikana. Hyvinvointisuunnitelmaan on tarkoitus liittää kaikki lakisääteiset hyvinvointi suunnitelmat.

Hyvinvointisuunnitelma osana kaupunkistrategiaa

Kunnan väestön ja hyvinvoinnin tilaa tarkastellaan koko kunnan tasolla huomioimalla kaikki ikäryhmät sekä väestöryhmittäin

1. lapset, nuoret ja lapsiperheet
2. työikäiset
3. ikäihmiset.

Kemin strategia linkitetään hyvinvointisuunnitelmaan. Uusi valtuusto käsittelee ja hyväksyy uuden päivitetyn strategian valtuustokauden alussa.

4 Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Ikävihreä Kemi

Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma 2022-2024

Kaupunginvaltuusto 28.02.2022 § 20

<https://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2023/05/ikaihminen-hyvinvointisuunnitelma-2022-24.pdf>

Kemiläisten lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Kaupunginvaltuusto 5.9.2022 § 61

<https://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2022/09/kemilaisten-lasten-ja-nuorten-hyvinvointisuunnitelma-2022-2025.pdf>

Kemin järjestöstrategia 2022-2025

kaupunginvaltuustossa 14.11.2022 § 92

<https://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2022/10/jarjestostrategia.pdf>

Meri-Lapin kotouttamisohjelma 2025 alkaen

Elinvoimalautakunta 11.12.2024 § 93

<https://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2025/01/meri-lapin-kotoutumisohjelma-1.pdf>

Kemin kaupungin HARLIKUS eli harrastussuunnitelma ja liikunta- ja kulttuurikasvatussuunnitelma.

Koulutuslautakunta 10.2.2021 § 4, Kulttuurilautakunta 24.2.2021 § 21

<https://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2022/10/kulttuurikasvatussuunnitelma.pdf>

Lapin liikenneturvallisuussuunnitelma 2019–2023 – liikennekasvatus ja liikkumisen ohjaus

<https://www.ely->

[keskus.fi/documents/10191/57378/Lapin+liikenneturvallisuussuunnitelma+2019-2023/b0b3bb3f-4d47-4194-8193-c40dbc1a801f](https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/57378/Lapin+liikenneturvallisuussuunnitelma+2019-2023/b0b3bb3f-4d47-4194-8193-c40dbc1a801f)

Muita hyvinvoinnin edistämistä tukevia ohjelmia ja suunnitelmia ovat:

Kemin kaupunki on julistautunut kaupunginvaltuuston päätöksellä 26.1.2009 § 45 savuttomaksi työpaikaksi 1.3.2009 alkaen ja kieltänyt henkilöstönsä tupakoinnin työaikana.

Kemin kaupunki on valtuuston päätöksellä vuonna 2016 liittynyt Nolla tapaturmaa -foorumiin. Verkoston tavoitteena on jäsenyöpaikkojen työturvallisuuden jatkuva edistäminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen.

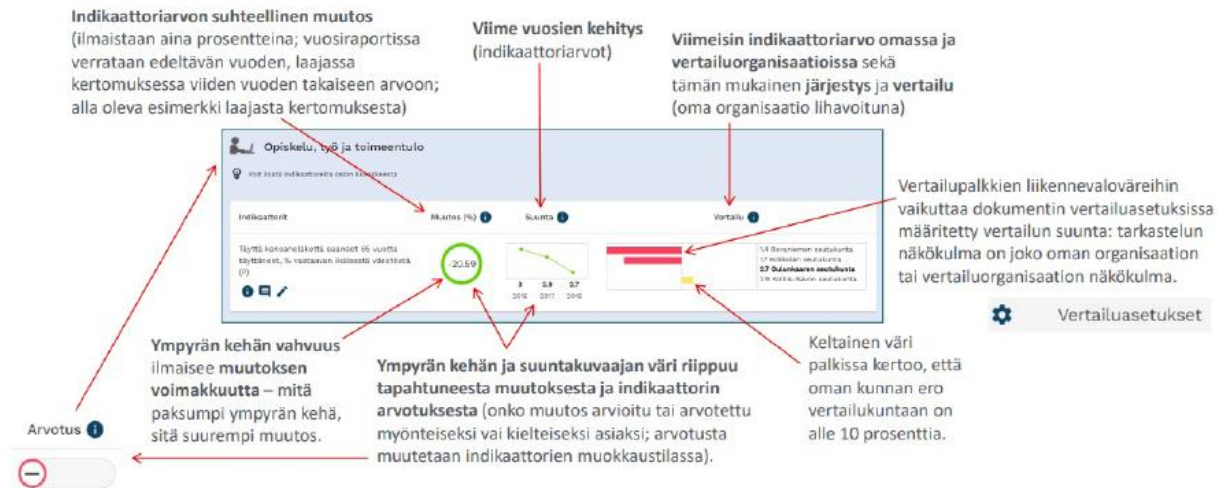
Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi Kemin kaupungin päätöksenteossa otettiin käyttöön kaupunginhallituksen päätöksellä 26.3.2018 § 129.

Kemin kaupunki on vuoden 2017 lopusta lähtien sitoutunut kaupunginvaltuuston päätöksellä YK:n Agenda 2030 kestävä kehityksen toimintaohjelman tavoitteisiin. Vihreä ja kestävä Kemi toimintamalli on osa Kemin kaupunkistrategiaa 2030. Toimintamallin implementoinnin käynnisti EAKR/Lapin liitto -rahoitteinen hanke Vihreä ja kestävä Kemi (1.6.2018-28.2.2021). Työkaluna vihreän ja kestävä kehityksen oikean suunnan ja tehokkaiden toimenpiteiden varmistamiseksi Kemin kaupunki käyttää ISO 14001:2015 - ympäristöstandardia. Vuonna 2021 on sertifioitu olemassa olevan ympäristöjärjestelmän lisäksi uutena työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmä. Työterveys- ja työturvallisuus- (TTT) sekä ympäristöjärjestelmät on laadittu Kemin kaupungille ISO 45001:2018 ja ISO 14001:2015 -standardien mukaisesti.

Vuoden 2020 lopulla Kemin kaupunki liittyi kaupunginvaltuuston päätöksellä Hiilineutraalien kuntien verkostoon (Hinku). Kunkin Hinku-kunnan tavoitteena on pienentää päästöjä 80 % vuoden 2017 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

5 Ohje indikaattorikuvien tulkintaan

Indikaattoritiedon tulkinta

22.2.2023

KUNTA
LIITTO

1

FCG